

**A HUNYADI JÁNOS EVANGÉLIKUS ÓVODA ÉS
ÁLTALÁNOS ISKOLA**

ÓVODAI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Átdolgozta a Hunyadi János Evangélikus Óvoda nevelőtestülete

2020.

Szabó Lőrinc: Ima a gyermekért

Fák, csillagok, állatok és kövek,
Szeressétek a gyermekeimet.

Ha messze voltak tőlem,
Azalatt eddig is rátok bíztam sorsukat

Énhozzám mindig csak jók voltatok,
Szeressétek őket, ha meghalok

Tél, tavasz, nyár, ősz, folyók, ligetek,
Szeressétek a gyermekeimet.

Te, homokos, köves, aszfaltos út,
Vezesd okosan a lányt, a fiút

Csókkold helyettem szél, az arcukat,
Fű, kő, légy párna a fejük alatt

Kínáld őket gyümölcseiddel, almafa,
Tanítsd őket, csillagos éjszaka.

Taníts, melegesd te is, drága nap,
Csempészd zsebükbe titkos aranyad.

S ti mind, élő és halott anyagok,
Tanítsátok őket felhők, sasok,

Vad villámok, jó hangyák, kis csigák,
Vigyázz rájuk, hatalmas világ.

Az ember gonosz, benne nem bízom,
De tűz, víz, ég s föld igaz rokonom.

Igaz rokon, hozzátok fordulok
Tűz, víz, ég s föld leszek ha meghalok;

Tűz, víz, ég és föld s mindenistenek;
Szeressétek, akiket szeretek.

Tartalom

I. Az óvoda bemutatása

- Az óvoda személyi feltételei
- Az óvoda tárgyi feltételei
- A nevelőmunkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke

II. Keresztyén óvodai nevelésünk célkitűzései és alapelvei

- Óvodai nevelésünk alapelvei

III. Hitre nevelésünk értelmezése

IV. Az óvodai nevelés feladatai

- Gondozás, egészséges életmódra nevelés
 - Táplálkozás
 - Öltözködés
 - Edzés
 - Pihenés, alvás
 - Mozgás
- Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés, szocializáció
 - Ünnepeink
- Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

V. Az óvodai élet tevékenységi formái

- Játék – Játékfajták
- A tevékenységben megvalósuló tanulás
- Verselés , mesélés
- Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
- Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
- Mozgás
- Külső világ tevékeny megismerése (társadalmi, természeti, matematika)
- Munka jellegű tevékenység

VI. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Testi fejlettség
- Értelmi és lelki fejlettség
- Szociális fejlettség

VII. Az óvodai élet szervezeti keretei

- Integráció
- A tevékenységek szervezeti keretei
- A tevékenységek időkeretei (hetirend, napirend)
- Az óvónő tervező munkája

VIII. Az óvoda kapcsolatrendszere, a szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái

- A szülővel való kapcsolattartás formái
- Kapcsolattartás más intézményekkel

IX. Gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység

X. Ellenőrzés, értékelés

Az óvoda fenntartója: Soproni Evangélikus Egyházközség

Az óvoda neve: Hunyadi János Evangélikus Óvoda és Általános Iskola

Az óvoda címe: 9400, Sopron, Borsmonostori u. 9.

Az óvoda telefonszáma: 99/314-284

Az óvoda e-mail címe: hunyadi.ovoda@upcmail.hu

Az óvoda OM azonosítója: 030508

Az intézmény típusa: Többcélú, közös igazgatású közoktatási intézmény, melyben óvoda és általános iskola működik

I. Az óvoda bemutatása

Óvodánkat 1961-ben családi házból alakították át. 2006 szeptemberéig önkormányzati óvodaként működött, majd a Soproni Evangélikus Egyházközség vette át, és saját intézményéhez, a Hunyadi János Evangélikus Általános Iskolához csatolta. Ezzel a városunkban jelentkező keresztyén nevelés iránt felmerült igényt szeretnénk kielégíteni evangélikus vallásunk keretei között. Szeretnénk megismertetni óvodásainkkal a keresztyén kultúra értékeit az egyház, és a környezetünk adta lehetőségek maximális kihasználásával.

Az óvoda teljes dolgozói állományát átvette az egyház, így folytathattuk az itt folyó munkát új alapokra helyezve, élő hitre nevelve a gyerekeket.

A két intézmény egymással szomszédos, udvaraink átjárhatóak.

Óvodánk bővítése és felújítása 2009 nyarán kezdődött, ennek eredményeképpen 2010 szeptemberétől már kétszintessé vált a felújított épületünk. 2010 szeptemberétől egy német nemzetiségi csoport indításával óvodánk – a korábbi három helyett – négy osztatlan csoporttal működik.

Gyermekférőhelyünk összesen, maximálisan 120 főre bővült, működési engedélyünk erre a létszámra szól.

Az osztatlan csoportjainkban lehetőséget biztosítunk arra, hogy a testvérek, barátok együtt lehessenek. Óvodánk csoportszobái szintenként átjárhatóak.

Óvodánkban a jelentkezés a város egész területéről történik. A beíratott gyermekek felvételének feltételei: elsősorban evangélikus vallású családok gyermekeit várjuk, valamint a testvéreket, és – felekezeti hovatartozás nélkül – azokat, akik elfogadják óvodánk keresztyén erkölcsi értékek szerinti nevelését és segítenek annak megvalósításában.

Óvodánk különleges adottsága, hogy a Lővérek közelsége lehetőséget nyújt a természet megismertetésére és megszerettetésére.

Intézményünk gondozott udvarral rendelkezik. Gyakorlatunkban helyt kap az integráció megvalósítása. Kiemelt figyelemmel kísérjük a hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű gyermekek fejlődését, mindenkor figyelembe véve a fogyatékos gyermekek óvodai nevelésének irányelveit.

Az óvoda személyi feltételei:

Rendkívül fontos az óvónő emberi megfelelése, hiszen magatartásával modell értékű, életmódjával emberi és nevelői megnyilvánulásával közvetíti a keresztyén értékeket.

Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus.

Fontosnak tartjuk, hogy óvónőink rendszeres továbbképzéseken vegyenek részt az intézmény munkáját segítő tanfolyamokon. Négy óvónőnk az Evangélikus Hittudományi Egyetem - Pedagógus továbbképzését végezte.

Emellett lehetőséget biztosítunk más evangélikus intézményekkel való kapcsolattartásra. Törekszünk egymás szakmai és emberi segítségét nyújtó munkahelyi légkör megteremtésére.

Óvónők: 9 fő.

Csoportonként a nevelés egész időszakában főiskolai oklevéllel rendelkező óvodapedagógusok végzik a nevelőmunkát.

Óvodánkban két fő német nemzetiségi óvodapedagógus végzettséggel rendelkezik.

Az óvodában dolgozó nem pedagógus munkatársak munkánk nélkülözhetetlen segítői. Munkaköri kötelezettségük mellett az óvónővel összehangolt munkájukkal, tevékenységükkel hozzájárulnak az óvodai nevelés eredményességéhez.

Pedagógiai asszisztens: 1 fő pedagógiai asszisztens segíti még a csoportokban az óvodapedagógusok munkáját.

Dajkák: 4 fő, plusz 1 fő konyhai kisegítő

Minden dajkánk elvégezte a dajkaképző tanfolyamot.

Udvari karbantartó: 1 fő

Lelkész: az óvodában folyó lelki neveléshez az iskolalelkész nyújt segítséget. Heti óvodai csoport látogatásain kívül minden hónapban rendszeresen közös megbeszélésen segíti munkánkat.

Logopédus: heti 1 alkalommal az Egyesített Pedagógiai Szakszolgálat logopédusa végzi a fejlesztést, aki az 5 évesek iskola előtti szűrését is végzi.

Fejlesztő pedagógus:

- az arra rászoruló gyermekek részére igényelünk fejlesztő pedagógust az EPSZK-ból.
- emellett intézményünkben a Hunyadi János Evangélikus Iskolából szükség szerint heti 1 alkalommal rendszeresen foglalkozik az arra rászoruló gyerekekkel.

Gyermekorvosi- védőnői szolgálat, fogorvosi vizsgálat ellátása a törvényben meghatározottak alapján történik.

Óvodánk a német nemzetiséghez tartozó gyermekek ellátását a német nemzetiségi csoportban tudja megoldani. Egyéb nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó, illetve migráns gyermek óvodánkban nincs. Abban az esetben, ha az ország más területéről, illetve ha más országból kerül ide és a mi óvodánkat választja, akkor feladatunknak tekintjük a nemzetiségi, etnikai óvodai nevelés célkitűzéseinek megvalósítását. A gyermekek megismerhetik egymás kultúráját, anyanyelvét.

Az óvoda tárgyi feltételei

Az óvodánk rendelkezik a helyi pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel.

Az óvoda berendezései a gyermekek biztonságát szolgálják, lehetővé téve a gyermekek mozgás- és játékigényének kielégítését.

Csoportszobáink kellemesek, hangulatosak, harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal veszik körül a gyerekeket. Törekszünk könnyű, természetes, fából készült bútorok beszerzésére a meglévők folyamatos cseréjére, a hiányzók pótlására. A tárgyi felszereléseket, amelyeket a gyermekek használnak, számukra hozzáférhető módon és a gyermekek biztonságára figyelemmel helyezük el.

Gyermekmosdóink is az egészséges életmód alakításának színterei. Megfelelő számú kis WC-k válaszfalal biztosítják az intimitást.

A gyermeköltözők berendezése a gyermekek kényelmes vetkőzését, öltözését szolgálja.

Tornatermünk eredményesen szolgálja a gyermekek testi nevelését, mozgásigényük kielégítését. Felszereltsége a gyermeki mozgásfejlesztés szerves segítője.

A tornaterem használata mellett szükség esetén igénybe vesszük az iskola udvarát.

Az udvaron található mozgásfejlesztő eszközök biztosítják a játék lehetősége mellett a gyermekek mozgásigényének kielégítését is. Felszereltségének bővítése, felújítása folyamatos.

Az óvoda lehetőséget teremt a szülők fogadására, (az irodában, nevelői szobában, illetve a csoportszobában) előre egyeztetett időpontban.

A nevelőmunkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke

A kötelező (minimális) eszköz ellátottságra vonatkozó 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet szerint az óvodánk nevelőmunkáját segítő eszközök és felszerelések beszerzésének ütemezése megtalálható a mellékletben.

II. Keresztyén óvodai nevelésünk célkitűzései és alapelvei

Óvodakép – gyermekkép

„Minden gyermek szeme rajtam függ. Mennyi kék szem! Milyen tiszta, igaz, becsületes szemek! Mától kezdve mind az én gyermekem. Lelkük az én fehér papírosom, amit teleírok a tisztességtudásnak és az egymás iránt való testvéri érzésnek jeleivel.

Intek nekik, hogy álljanak fel. Egyszerre felemelkednek mindnyájan:

- Imádkozzunk!”

(Gárdonyi Géza: A gyerekek)

Pedagógiai programunk szerves része a jézusi szellemiség és a keresztyén erkölcsiség.

Óvodai nevelésünk csak a fenntartó, a Soproni Evangélikus Egyházközség által jóváhagyott helyi pedagógiai program alapján történhet.

Az evangélikus óvoda célja, hogy a családi nevelés folytatásaként és azzal mindig együttműködve szeretetteljes légkörben, jó példával a hitre való nyitottságot sajátos légkörével biztosítja a gyermekeknek. Nem feledkezhetünk meg arról, hogy a gyermekek fejlettségi szintje mindenben keretet szab, s hogy a hitre való készséget a maga keresztyén szellemiségével az óvoda csak megalapozza, valamint vallási élményeket nyújt.

Keresztyén alapon, de kizárólag ökumenikus megközelítésben töltheti be szerepét az óvodai nevelés:

- Egyrészt a gyermekek ebben a korban a „lényegre”, a szeretetre fogékonyak, nem pedig azokra a felekezeti formákra, amelyek évszázadok alatt kialakultak. Ezek a későbbi életszakaszban beépülhetnek hitünkbe, egyéniségünkbe, de nem az óvodáskor erre az alkalom.
- Másrészt a magyar társadalom vallásilag, felekezetek szempontjából sokszínű. Ezért gyermekeink nevelésében meg kell találni keresztyén kincsünk legkisebb közös többszörösét, amit átadhatunk nekik ebben az életszakaszban.

Óvodai nevelésünk alapelvei:

- bizalomteli, őszinte óvodai légkör,
- pedagógus etika,
- a pedagógus keresztyén hitbeli meggyőződése, hitének megélése a mindennapokban,
- a különbségek tisztelete, elfogadása,
- nyitott, segítőkész nevelőtestület,
- a program hiteles éltetése,
- az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok, alapvető szabadságok tiszteletben tartása, az egyenlő hozzáférés biztosításával,
- a gyermeket,- mint fejlődő személyiséget- szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg,
- a családi nevelést kiegészítve végzi az óvoda a gyermek nevelését, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be,
- az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására törekszik, biztosítva, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben,
- optimális feltételek biztosítása a gyermek fejlődéséhez és neveléséhez,
- közvetetten elősegítjük az iskolai közösségbe illeszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését,
- segítjük a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását,
- az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógia intézkedések a gyermek személyiségéhez igazodnak.

Gyermekkép

Pedagógiai programunk éppúgy, mint az Alapprogram az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. Az óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes, keresztyén értékrenden alapuló nevelésben részesüljön, s az esetlegesen meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Óvodakép

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit, a gyermekben megteremtődnek a következő életszakaszba való átlépés belső pszichikus feltételei.

Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkentését, az életkori és egyéni sajátosságok valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.

Az óvodai nevelésben alapelvünk, hogy a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi. A nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását. A nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.

Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről, a testi, a lelki, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról, a gyermeki közösségben végezhető sokszínű tevékenységekről, különösen a mással nem helyettesíthető játékról, e tevékenységen keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmakról, a keresztény emberi értékek közvetítéséről, a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, hagyományok ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

III. Hitre nevelésünk értelmezése

„Amit itt a csillagok alatt Istenből látok, elég nekem, hogy higgyek abban az Istenben, aki a csillagok fölött van, s akit nem látok.”

(I. Newton)

Isten ajándékának tekintjük a gyermeket és adottságait, valamint azt a lehetőséget, hogy a családdal együtt az Ő munkatársai lehetünk a reánk bízott gyerekek formálásában, a bennük rejlő képességek, lehetőségek kibontakoztatásában.

A gyermek még nagyon kevés élettapasztalattal rendelkezik, ezért szüksége van iránymutatásra, és értékmérőkre. A legmélyebb nyomot azonban az otthon és az otthoni hatások hagyják benne. Ez a lelki életre is érvényes. A szülőknek aktív szerepet kell vállalniuk gyermekük hitbeli fejlődésében.

Elsősorban a szülők felelősek azért, hogy rávezessék gyermekeiket a hit igazságainak megértésére. Nem csupán tényeket kell megtanítaniuk, hanem át kell azokat ültetniük a gyermek mindennapi életébe.

Segítünk a gyermekeknek abban, hogy rácsodálkozzanak a teremtett világ szépségére, hogy megtapasztalják az imádság erejét, hogy megélik mindezeket az óvodai és az otthoni mindennapokban, hogy Isten ne csak vasárnaponkénti része legyen életüknek.

Amelyik gyermek biztonságban érzi magát a családban, az óvodában, az fog bízni önmagában, a világban és az Istenben.

A gyermek nevelése felelősségteljes, örök életre szóló feladat. Ahhoz, hogy a gyerekek harmonikus, kellő önismerettel, önfegyelmel rendelkező, szépre, jóra fogékony, Isten és embertársat szerető felnőttekké váljanak, a pedagógusoknak is ilyeneknek kell lenniük, hiszen az evangélikus óvoda sajátos jellegének biztosítása nagyobb részben az ott nevelők tevékenységén, tanúságtételén, belső meggyőződésén múlik.

Az intézményben azok a pedagógusok dolgozhatnak – felekezetre való tekintet nélkül – akik elfogadják az óvoda evangélikus sajátosságait, tanulmányozzák a Biblia tanításait, munkájuk közben nem tesznek elmarasztaló, sértő megjegyzéseket az egyházra és annak tanításaira.

A nevelési rendszer épüljön a gyermekek életkori sajátosságaira. Ügyelni kell arra, hogy a gyermekek maguktól fogadják el az intézmény által közvetített értékeket, személyes szabadságuk tiszteletben tartásával, indirekt módszerekkel kell rávezetni a helyes út választására.

IV. Az óvodai nevelés feladatai

A gyermekeknek szükségük van az élethez mindarra, amire a felnőtteknek: világgosságra, levegőre, táplálékra stb.

A gyermekek is testből, lélekből és szellemből álló emberek, ezért testi és szellemi táplálékra egyaránt szükségük van. Érvényes rájuk is az Úr Jézus szava: „Nemcsak kenyérrel él az ember, hanem minden igével, amely az Isten szájából származik” (Mt 4,4)

Egészséges életmód alakítása

Alapelvünk:

Hisszük, hogy a játék mellett a lehető legtöbb idő, és minden lehetőség kihasználása szükséges az óvodáskorú gyermek mozgásigényének kielégítéséhez. „Ép testben ép lélek.”

Célunk: a gyermek testi, lelki egészségének biztosítása, komfortérzetük kielégítése. Olyan mozgástapasztalatokhoz jussanak óvodánkban a gyermekek, melyek stabil gyökérként alapozzák meg a későbbi mozgás iránti szeretetüket és hozzájárulnak a testi, lelki egészség kialakításához, megőrzéséhez.

Feladatunk:

- A gyermek életkorának megfelelő óvodai életritmus kialakítása.
- A gyermek gondozása, testi szükségletük, mozgásigényük kielégítése.
- A gyermekek egészségének védelme, óvása, megőrzése és edzettségük biztosítása.
- Harmonikus, esztétikus, összerendezett mozgásuk fejlődésének elősegítése.
- A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése.
- A mindennapi komfortérzet biztosítása sokfajta, változatos mozgáslehetőséggel, mozgásfejlesztő udvari eszközparkunk kihasználásával, eszközeink bővítésével és a torna- ill. a csoportszoba adta lehetőségekkel.
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges, esztétikus és biztonságos környezet megteremtése.
- Az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.

- Megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

A gyermekek gondozása:

Az óvodai élet szervezésébe a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal.

Óvodánkban a gyermekek egészségügyi szűrése meghatározott időben biztosított, melyet az óvoda gyermekorvosa és védőnője végez. Az egészséges életmód szokásainak alakítása érdekében együttműködünk a családdal is. Igyekszünk a gyermekekkel szemben megértő viszonyt, tapintatot, elfogadást kialakítani, szeretett modellként előttük állni, a szülői hatást erősíteni, figyelembe véve a gyermekek szükségleteit.

- Táplálkozás:

Óvodánkban tízórai, ebéd, uzsonna áll a gyermekek rendelkezésére meghatározott időben. A közös étkezéseket imádsággal kezdjük és így fejezzük be.

Az étkezés önkiszolgálással és naposi tevékenységgel valósul meg. Természetes, hogy felesleges várakoztatásnak nem tesszük ki a gyermekeket. Mód van arra, hogy a lassabb tempójú gyermek saját tempójában fejezze be étkezését. Mivel a gyermekeknek nemcsak a fejlődését, de a közérzetét is befolyásolja az étkezés, igyekszünk – az egyes gyermekek szokásait, kedvelt ételeit, érzékenységét megismerni.

Az óvónő feladatai az egészséges táplálkozás szokásrendszerének kialakításában:

- Ösztönzi a gyermekeket a kultúrált étkezésre (szalvétahasználat, csendes beszélgetés az asztaltársakkal, evőeszközök helyes használata, az asztal és környezete rendje, helyes testtartás).
- Kényszer nélküli tapintattal szoktatja a gyermekeket az ismeretlen ízekhez, megkóstoltatja az ételt.
- Gondoskodik róla, hogy a gyermekek a nap folyamán bármikor ihassanak vizet.
- Havonta egyszer vitaminnapot szervez.

- Öltözködés:

Szeretjük ha óvodásaink szabadon mozoghatnak ruháikban, nem kell feltétlenül féltetni, vigyázni rá, mert ez gátolja őt az önfeledt játékban.

A szükséges öltözködéseknel törekszünk a folyamatosságra, biztatjuk az önálló próbálkozásokat, örülünk ha segítenek egymásnak.

Az óvónő feladatai:

- Felhívja a gyermekek figyelmét, hogy ruhájuk rendezetten kerüljön a polcra és rendszeres időközönként ellenőrzi azt.
- Ügyel arra, hogy a gyermekek mindenkor az időjárásnak megfelelően öltözzenek, ennek érdekében a helyes otthoni öltözködési szokások kialakításában is nyújtson segítséget, ha szükséges.
- Figyel az öltözködés sorrendjének betartására.

- Edzés:

A víz- levegő- napfény hatásrendszerének tudatos kihasználása tervező munkánkból is visszatükröződik. Az egészség megőrzéséhez fontos, hogy a gyermek szervezete képes legyen alkalmazkodni az időjárás változásaihoz. A szabad levegőn való rendszeres tartózkodás növeli ellenálló képességüket.

Az óvónő feladatai:

- Lehetőség szerint minél több tevékenységet (kezdemenyezések, foglalkozások, játék, mozgás) a szabad levegőn szervez.
- Lehetőséget teremt a szánkózásra, csúszkálásra, pancsolásra, biciklizésre, rollerozásra, szabad mozgásra.
- Figyelembe veszi a gyermek egyéni edzettségét, érzékenységét az önkéntesség elvének tiszteletben tartásával.
- Sétákat heti rendszerességgel tervez.
- Gondoskodik a gyakori szellőztetésről.

- Pihenés, alvás:

A gyermekek alvásiigénye különböző. Az alváshoz együtt készülődünk, de folyamatosan kelünk fel egy tág időszakon belül. Behozhatják óvodásaink otthonról hozott kedvenc „alvókájukat”.

A pihenéshez elvárásunk a csend, de nagyobb gyermekeink, vagy a kisebb alvásiigényűek lehetőséget kapnak egy bizonyos idő eltelte után csendes elfoglaltsághoz (pl. mesekönyv nézegetés, szövés, stb.).

A pihenést mese, altatódal és imádság előzi meg.

Szeretjük, ha néha csendes, halk, megnyugtató klasszikus zene szól.

Az óvónő feladatai:

- A nyugodt pihenés feltételeinek megteremtése: szellőztetés, elsötétítés, a felesleges ruhadarabok levétele.
- Intimitás megteremtése, személyesség, testközelség.
- Napi mesemondás vagy altatódal.
- A tanköteles korban lévő gyermekek a felkelés előtt csendes tevékenységet folytathatnak.
- A nagyobb alvásiigényű gyermekek részére további alvás biztosítása.

- Mozgás:

A mozgásos játékok a természetes mozgásokból építkeznek.

Az ugrás, ugrándozás, futás, járás, bújás, a labdával való ügyeskedés, az állatok, mesealakok mozdulatainak utánzása, egy sor olyan hagyományos népi és testnevelési játék nélkülözhetetlen eleme, ami a legtermészetesebb mozgásbiztonság-erősítő, önként és örömmel végzett gyakorlás.

A szabad mozgás a gyermekek alapvető igénye, kielégítése programunkban kétféle módon történik.

- Egyrészt a sok szabadban folytatott játék, illetve a játékidőben rendelkezésre álló, szabadon választható mozgásfejlesztő játékok,
- másrészt a szabad mozgást változatosabbá tevő irányított mozgások.

Ez utóbbira heti egy alkalommal kerül sor. Az irányított mozgásos játékok mindig kiemelt lehetőségei a testi nevelésnek. De tudnunk kell: nem az iskolai testnevelési formák nyomán, hanem a játékban tökéletesedik a már megtanult mozgások sokasága.

Testnevelési eszközök, egyéb eszközök, játékszerek a nap bármely időszakában történő kreatív bekapcsolása gazdagítja mozgáskínálatunkat, ébren tartja a gyermekek fantáziáját, pl. az Ayres terápiás eszközök.

Óvodánk sokat kíván tenni a gyermekek mozgásbiztonságáért azzal, hogy gondoskodik a gyermekek mozgásfejlődéséhez szükséges ingergazdag környezetről, szeretetteljes, bátorító légkörről. Iskolánk hatalmas udvara, kosár-, foci-, és futópályája kiváló lehetőség a versenyeztetésre. A nagycsoportosokkal minden évben részt veszünk az óvodások részére szervezett oviolimpián.

Az egyéni képességek kibontakoztatásának legjobb útja a mozgásélmény sokirányú megtapasztalása, ezért a legjobb játék a kipróbált, megtalált, utánzott mozgások, mozdulatok más-más formában történő variálása.

Kicsiknek, nagyoknak egyaránt szabad a környezetünk veszélytelen tárgyait mozgásra használni. Az Erzsébet kert közelsége, a GYIK játszótér, a Deák téri és a Barátság parki játszótér is kitűnő teret adnak a gyermekek nagymozgásának fejlesztésére.

Pszichológiai tanulmányainkból tudjuk, hogy milyen nagyon fontosak az egyensúlyozás és más mozgásminták gyakorlatai az értelmi képességek alakulásában, ezért ezek spontán használására gyakran sort kerítünk.

A mozgás öröm, a gyermek szervezetének szükséglete, fejlődésének mozgatója, játék és jelzés testi-lelki állapotáról. A modern életkörülmények következtében elvesztett mozgáslehetőségeket óvodánkban megpróbáljuk tudatosan visszaadni.

Az óvónő feladatai:

- Napi rendszerességgel célirányos mozgásfejlesztő tevékenységet végeztet, lehetőleg minél gyakrabban a szabadban.
- A szabály és versenyjátékokon kívül a népi játékokkal is megismerteti a gyerekeket.
- Játékidőben rendszeresen, minimum hetente egyszer az Ayres terápiás és egyéb mozgásfejlesztő eszközöket biztosítja.

Érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés, szocializáció

„Amit tehát szeretnétek, hogy az emberek veletek cselekedjenek, ti is ugyanazt cselekedjétek velük.”

(Mt 7,12)

Minden gyermek tapasztalja meg és sajátítsa el az óvodai élet során a keresztyén magatartási, viselkedési szokásokat, épüljön be a szűkebb és tágabb környezetével való kapcsolatába.

A szülőföldhöz való kötődést, nemzeti identitástudat kialakítását megalapozzuk, mely a keresztyén kulturális értékekkel együtt a hazaszeretet és a szülőföldhöz és a családhoz való kötődés alapja.

A keresztyén szellemű nevelés visszatérő közös tevékenységei, hagyományai megteremtik az együttélés egyedi kommunikációs kapcsolatrendszerét.

Az óvodai nevelés folyamatában az egyén és a közösség nevelése szervesen összefonódik, a csoport az egyént, az egyén a csoportot gazdagítja. Érdeklődjenek a gyermekek a csoport érdekében végzendő feladatok iránt, örömmel vegyenek részt a közös együttlétekben, a közösségi életben.

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. A biztonságérzet egyik záloga az ölelés, simogatás, ringatás.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be. A gyermek és az óvónő kapcsolata két pólusú. Elfogadjuk, hogy nemcsak mi irányíthatjuk a gyermeket, hanem a gyermek is hat ránk. Kapcsolatunk aktív és kölcsönös.

A közösségi élet alakításának eredményeként a gyermekek kötődnek az óvodához, óvónőjükhöz, dajkájukhoz, az óvoda többi dolgozójához, a hozzájuk érzelmileg közel álló társakhoz. Az óvodai életben kiegészítjük a családi nevelést, szükség esetén kompenzáljuk. A biztonságot és szeretetet sugárzó, harmonikus egyéniségünk hat a gyermeki személyiség fejlődésére. Gyermekeink különböző érzelmi és szocializációs fejlettségi szinten állnak, ezért az óvónő és az óvoda többi dolgozója, a logopédus és a gyógypedagógus egyéni bánásmóddal, egyéni fejlesztéssel és kiemelten foglalkoznak azokkal a gyermekekkel, akik családi illetve egyéb ok miatt hátrányos helyzetűek, illetve halmozottan hátrányos helyzetűek és kiemelt figyelmet igénylő gyermekek. A kiemelkedő képességű gyermekek további fejlesztésében szükség esetén megfelelő szakemberek közreműködnek.

Célunk:

Az óvodai élet minden területét átfogó keresztyén nevelés segítse elő a gyermekek egyéni érdekeinek, szociális érzékenységének fejlődését,

éntudatának alakulását, tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatását, engedjen teret önkifejező és önérvényesítő törekvéseinek. Csoportjainkban a hét minden napján legyen jellemző az érzelmi stabilitáshoz hozzájáruló alkotó tevékenység.

Az óvónő feladatai:

- A gyermek óvodába lépése előtt kapcsolatot teremt, ismerkedik a családdal és az óvodába kerülő gyermekkel, sajátos nevelési szükségleteivel. Figyelembe veszi a szülő kérését, az anyával együtt megteremti a befogadás kedvező feltételeit. - A befogadás ideje alatt mindkét óvónő jelenléte szükséges.
- Derűs, szeretetteljes légkör megteremtése.
- Erősíti az érzelmi kötődést személyes kapcsolattal, mesével, ölbéli mondókákkal, énekekkel, simogatással.
- Örömteli várakozással készül a csoportban lévő gyermekekkel az új társak befogadására.
- A gyermek felé olyan értékeket közvetít, mint együttérzés, figyelmesség, őszinteség, segítőkészség, önfegyelem, szorgalom, kitartás, szabálytartás. Mindezek segítsék a szokás- és normarendszer megalapozását, a társadalom által elfogadott erkölcsi értékek interiorizálását.
- Önmaguk és egymás szeretetére, tiszteletére, megbecsülésére neveli őket, felkelti a gyermekekben az egymás iránti törődést, érdeklődést, segíti a különbözőségek elfogadását, tiszteletét.
- Melegséget árasztó, egyéni színezetű, otthonos csoportszobákat alakít ki, elvonulásra alkalmas kuckókkal.
- Előtérbe helyezi az ünnepi készülődésben az érzelemfokozó hangulati elemeket.
- Egyes ünnepek előkészítésébe bevonja a szülőket.
- Alkalmat teremt a keresztyén hagyományokhoz kapcsolódó liturgikus szokások megismertetésére.
- A gyermekek születésnapját a csoport-hagyományoknak megfelelően ünnepli meg. Érezteti a csoporttal, hogy ezen a napon a születésnapot ünneplő gyermek kiemelt figyelmet kap. Külső jelekben is mutatkozzon ez meg: óvodánkban ajándékot, társai rajzaiból albumot készítünk neki, valamint ő választhat mesét, verset, éneket.

Ünnepeink:

Az ünnepek jelentős alkalmak a gyerekek és az óvoda életében. Perspektívát adnak, megerősítik a hagyományokat, a közös élmény erejével fokozzák a gyerekek közösséghez tartozását.

Megtépázott értékrendű világunkban fontos feladatunknak tekintjük, hogy a családokkal újra felfedezzük a magyarság népi és keresztyén ünnepeit, hagyományait, azok belső tartalmát.

Veni Sancte:

„Jöjj Szentlélek” – közös tanévnyitó együttlét az óvodásokkal, lehetőség szerint az óvodánk udvarán.

Nemzeti ünnep (okt. 23.), Emlékezés elhunyt hozzátartozókra (nov. 1., 2.):

Zárt ünnepként tartjuk meg, gyertyagyújtással, beszélgetésekkel, esetenként egy sétával a hősi temetőbe.

Reformáció (okt. 31.):

A csoportokban ünnepi megemlékezést szervezünk.

Miklós püspök – Mikulás (dec. 6.):

Szent Miklós legendáján keresztül indítjuk el izgalmas készülődésünket. Dalokkal, versekkel, rajzokkal várjuk a Mikulást, aki 6-án délelőtt érkezik meg óvodánkba.

Ádventi barkácsdélelőtt (dec.):

Az óvodai csoportokban szeretettel várjuk a szülőket, gyerekeket, akik kedvet éreznek ahhoz, hogy jó hangulat, sütemény és tea mellett, apró karácsonyi ajándékokat, díszeket készítsenek. Ez egy nagyon jó lehetőség meghitt beszélgetésekre is és az óvodánk többi csoportjának megismerésére.

Karácsony (dec.):

Hosszú ádventi készülődés a hónap egyik fontos feladata. Ilyenkor Jézus születésének történetét felelevenítjük, betlehemet, ajándékot készítünk, sütünk, díszítünk, rendezkedünk, sokat énekelünk. A nagyobbakkal verselünk, dramatizálunk. Délelőtt az óvodában rövid, meghitt ünnepet tartunk. Délután pedig a templomban a családokkal közösen tartjuk az „ovis karácsonyt”. Rövid verses-dalos összeállításunk, betlehemesünk az „ajándék”.

Vízkereszt (január 6.):

Ekkor emlékezik meg az egyház a napkeleti bölcsekről és Jézusnak a Jordán vizében történt megkeresztelkedéséről.

Erre a napra az oviban imádsággal emlékezünk meg, a gyerekek meghallgatják az ide kapcsolódó bibliai történetet is. Koronát festünk, díszítünk, királyokat hajtogatunk és énekelünk.

Farsang (febr.):

A karácsonyi csend után átlépünk farsang időszakába, melyre a sok-sok zene, tánc, harsány éneklés, bolondozás jellemző. Egy előre egyeztetett napon kis vidám táncos, mókás műsort tartunk a szülőknek, nagyszülőknek, családtagoknak, a gyermekek jelmezbe öltöznek, majd kezdődhet a tánc, ahol együtt ropja kicsi, nagy.

Nemzeti ünnep (márc. 15.):

A gyerekek számára is átélhető folklorisztikus hagyományokkal igyekszünk megélni, zárt körben dobbal, várral, huszárnotákkal, csákóban, pártában...

Nagyböjt, Húsvét (márc., ápr.):

Napjainkat áthatja a megújulás, újjászületés feletti öröm és megnyugvás. Pászka vacsora játékot szervezünk szintenként a két-két csoportnak lelkészünk vezetésével. Virágvasárnap óvodásainkkal ellátogatunk a gyülekezeti Gyermekistentiszteletre. Húsvét a legősibb ünnepünk, Jézus feltámadásának ünnepe. Locsolkodás, piros tojás ajándékozás, nyuszi keresés tartoznak a hagyományainkhoz. Mindezt zárt körben ünnepeljük meg a gyerekekkel.

Anyák napja (május eleje):

Erre a szép napra közösen, titkosan készülünk. Egy előre egyeztetett időpontban meghívjuk az édesanyákat, nagymamákat és egy kis műsorral kedveskedünk nekik, átadjuk az ajándékokat, utána pedig vendégül látjuk őket süteménnyel.

Pünkösdi (május):

A Szentlélek eljövételének ünnepe. Színe a vörös szín, amely a tűz és a vér színét jelképezi. Zárt körben a gyerekekkel pünkösdi dalokat, népi játékokat ismertetünk meg.

Gyermeknap (május vége):

A gyerekeknek fagylalozással, kirándulással, kis ajándékokkal, a dolgozók meseelőadásával kedveskedünk ezen a napon.

Évzáró együttlét a családokkal (június):

Műsorral kedveskedünk a szülőknek, válogatva az egész év során megtanult dalokból, versekből, mesékből, sok-sok vidámsággal. Itt búcsúzunk el azoktól a kisgyermektől, akik szeptembertől már iskolába járnak

Te Deum (június):

Közös tanévzáró hálaadó áhitat lelkészünkkel és a csoportok részvételével.

Születésnapok:

A gyermek egyéni ünnepe. Az ünnepelt tortát, süteményt hozhat az óvodába, gyertyát gyújtunk, köszöntőt énekelünk neki, és mindig készül apró meglepetés is. Ezen a napon a mesét is az ünnepelt választhatja.

Óvodánkban esetenként, egyedi mérlegelés után megtekintünk egy-egy bábszínházi vagy egyéb művészeti előadást.

Az ünnepeket igyekszünk a gyerekekhez közelálló, gazdag, színes változatos formában, sokszor a szülőkkel közösen megszervezni és lebonyolítani. Az ünnepeken való együttlétek olyan közösségi élményt ajándékoznak, melyben gyermek, felnőtt őszintén kifejezheti érzelmeit, az előkészületekben és az ünnep során pedig gyakorolhatja a közösséggel való együttműködést.

Olyan alkalmak ezek, melyek a gyerekek szocializálódási folyamatának lényeges állomásai, és nagyon sok örömet jelentve valósul meg. Ilyenkor lesi el a vendégvárás másikat elfogadó, befogadó magatartását, hogy a másik személy fontos, s milyen jó, hogy örömet, bánatot meg lehet osztani. Ebben a nyitottságban alakul a gyermeki bizalom, mely az örömteli együttlét alapja.

Az ünnepekkel kapcsolatos óvónői feladatok:

- Az ünnepek emelkedjenek ki az óvoda mindennapi életéből, de előzményei és emlékei illeszkedjenek a gyermekek természetes életmenetébe.
- Tevékeny várakozás előzze meg azokat!
- A gyerekek is vegyenek részt az előkészületekben (teremdíszítés, ajándékkészítés, ünnepi ruha).
- Az ünnep ne csak ajándékvárás legyen, hanem előzze meg az ajándékkészítés öröme.
- Az ünnep hangulatát emelheti a felnőtt közösség „ajándéka”, közös éneklés, bábozás...
- Az óvónők az ünnep előtt közösen tervezzék, szervezzék meg a feladatokat!

Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

„Tégy értelmessé, hogy megfogadjam törvényedet és megtartsam teljes szívvel.”

(Zsolt 119,39)

Célunk:

A gyermek kíváncsiságára, utánzási kedvére építve fejlesszük az értelmi képességeket – az érzékelést, észlelést, emlékeztést, figyelmet, képzeletet, gondolkodást és kreativitást.

A személyiség sokoldalú fejlesztése az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével történik.

A kíváncsiságot felkeltő tevékenységek közben szerzett tapasztalatok feldolgozása során fejlődjön az egyszerű gondolkodási műveletek alkalmazása, ismeretek emlékezetben tartása.

A játék mellett a napi különböző tevékenységi formák jó lehetőséget biztosítanak a gyermekek fejlesztéséhez.

Az óvodáskor végére minden gyermekünk legyen alkalmas az iskolakezdesre és az iskolai életre. Valamennyi gyermek fejlődését önmagához képest értékeljük.

Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – helyes mintaadással – az óvodai nevelő tevékenység egészében kiemelt jelentőségű. Különösen a beszédkedv fenntartására, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések érvényesülésére, s a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

A gyermek beszédképességének gondozása, fejlesztése, oldott, derűs légkörben, történik, amelyben a gyermek természetes közlési vágya, kapcsolatteremtő

beszédkészsége, szókincse fejlődik, gazdagodik a keresztyén kifejezésekkel is. A gyermek óvodába lépéskor különböző szintű anyanyelvismerettel rendelkezik. Az anyanyelv használata átszövi az óvoda mindennapi életét, a gyermek minden megnyilatkozását, a felnőttek – gyermekek kapcsolatát. A gyermekre figyelő, jó beszédpéldát adó, jól artikuláló, választékosan beszélő környezet a gyermek nyelvi fejlődését pozitívan befolyásolja. Az anyanyelv jelrendszerét a gyermek a játékos tevékenységek, verselés, mesélés, a társas érintkezések során, utánzás alapján sajátítja el.

Az óvónő feladatai:

- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevel.
- Beszéde mintaértékű, ügyel beszédstílusára, hanglejtésére, dinamikájára, a hangsúly megfelelő alkalmazására, helyes mintaadással, szabályközvetítéssel (javítás csak indirekt módon).
- Közös élményeket, tapasztalási lehetőségeket teremt, amelyek inspirálják a gyermeket az érzelmi és szóbeli megnyilvánulásokra.
- Fontos szerepet tulajdonít a napi mese, vers, mondóka hallgatására, nyelvpörgető szavak gyakorlására, bábozásra, dramatizálásra.
- Lehetővé teszi képeskönyvek, gyermekbibliák nézegetését, az azokról való beszélgetést, igényes válogatással elősegíti, hogy a csoportjában lévő könyvek ezt a szerepet töltsék be.
- Segíti a szókincs gyarapítását.
- Értő figyelemmel kíséri a gyermekek természetes beszédét, ösztönzi őket gondolataik szóbeli kifejezésére, kommunikációs kedvük fenntartására.
- Metakommunikációs eszközöket használ.
- Figyelemmel kíséri a gyermekek beszédét, hogy szükség esetén szakember segítségét kérje.

V. Az óvodai élet tevékenységi formái

Játék

„A játék. Az különös.
Gömbölyű és gyönyörű,
Csodaszép és csodajó,
Nyitható és csukható,
Gomb és gömb és gyöngy, gyűrű.”
(Kosztolányi Dezső)

A kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék – szabad képzettársításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyermek elemi, pszichikus szükséglete, amelynek minden nap visszatérő módon, hosszantartóan és zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a kreativitást, a mozgást és az egész személyiséget fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt – a szülő és az óvodapedagógus.

Játék közben szorongást, indulatot, feszültséget, vágyakat dolgozzák fel, a külvilágból nyert tapasztalatokba ágyazva elrendeződnek, megoldást nyernek. A játékos megoldás azonban mást jelent, mint a való élet folyamataiban elérhető bármilyen megoldódás, és éppen ezek az eltérések jellemzik a játékot. Minden játékfolyamat a feltételelességek szintjén valósul meg, a „mintha” helyzetek sorozatában. Ezek a feltételelességek azonban legtöbbször a reális, a valódi helyzetekkel, vagy azok részleteivel együttesen jelennek meg. A játékra ez a kétsíkúság a jellemző. Ez a játéktudat jelensége, amely a valódi és a feltételes helyzet együttese.

A gyermeki játékokat a korábbi élmények táplálják, amelyek csak töredékesek, hiszen a gyermeki világlátás sajátosságai szerint keletkeztek. A gyermekben természetes feszültségeket okoz az, hogy a környező világ jelenségeit nem érti meg teljesen, mert mindig marad valami meg nem emésztett, életkorából és élményeiből adódó hézagosság. A jelenségek játékos újraalkotása folyamán a hiányzó elemeket pótolják a gyermekek a „mondjuk, hogy” fikcióval.

A játék haszna, hatása, mindaz a feszültségcsökkenés, amely a játékfolyamatban gyakran úgy valósul meg, hogy a gyermekek a feszültségeket még csak fokozzák, szabályokkal nehezítik, valósággal veszélyhelyzeteket hoznak létre, hogy a megoldódás boldog élményét minél jobban átélhessék. Tehát a rendezetlen világba rendet hoz, a töredékekből kerek egészet.

A játék folyamatát semmihez sem hasonlítható öröm kíséri! Az örömképesség igen fontos emberi tulajdonság, amely végigkíséri az életet, ha sikerül elsajátítani.

Örömet jelent az átalakulás – átalakítás élménye a játékban, hiszen a játszóknak nem tudják előre, hogy egy-egy cselekvésük mit eredményez majd, hogyan alakul a játék folyamata, és az egyes játékszerek, eszközök milyen jelentést kapnak a játékban.

A játék tehát nagyon fontos eszköze az óvodáskorú gyermek fejlődésének. Szinte mindent „játszva” tanul meg. A játék öröme a feladatot jelentő, de nem túl nehéz cselekvésben van: „Lám, meg tudom csinálni!” A játék fejleszti a gyermek személyiségét: értelmét, mozgását, beszédét, emlékezetét, fantáziáját, akaratát, erkölcsi ítélőképességét és a szociális magatartás elemeit. A szerepjátékban a gyermek példaképeinek, a felnőtteknek az életét utánozza. Általában eleinte még állatok, sőt tárgyak szerepét veszi fel, később környezete emberalakjait személyesíti meg. A szerepjáték nagyszerűen fejleszti a gyermek képzeletét és dramatizáló tevékenységét.

A szerepjáték elősegíti a közösségi együttélés szabályainak elfogadását. Ahol tiszteletben kell tartani a másik embert, ahol a gyermek megtapasztalja a kötelező udvariasságot és látja a jó erkölcsi szokásokat, ott egész életre szólóan belevésődnek ezek a szabályok. Így elérhető, hogy az 5-6 éves gyermek már akkor is alkalmazkodik ezekhez a szabályokhoz, ha azokat a felnőtt nem ellenőrzi.

A játék az élet. Ami a játék világnézeti elkötelezettségét illeti, ugyanazt kell mondanunk róla, amit a meséről. A jó játék az erkölcs, a szolidaritás, a kitartás, a keresztyén emberi magatartás, a szeretet és megbocsátás stb. megalapozója és fejlesztője.

Életünk első öt évének eseményeit elfelejtjük, elveszítjük. Nem így a játék hasznát, hatását! A játék témái-tartalma is elvesznek az emlékezetünkéből, de a nyomukban járó élmények, érzelmek, hangulatok valamiféle „rejtett tudás” formájában megmaradnak egész életünkre, megmarad a világ szeretete, amit a játék alakít bennünk.

Játékfajták:

A különböző játékfajták a gyermekek játékában keverednek, egymást kiegészítik.

Gyakorlójáték:

Manipulációból, örömteli forrásokból álló tevékenység. A gyermek saját testével, hangjával, képességeivel az őt körülvevő világ tárgyaival, anyagaival ismerkedik.

Szerepjáték – szimbolikus játék:

A gyermek a valóságot vágyaihoz és érdeklődéséhez asszimilálja. Lényeges sajátossága az utánzás, a „kettős tudatállapot”. Dominánsan jelentkezik az érzellemmel telített „mintha” helyzet, amelyhez különösen erős képzelőerő

társul. Minél többféle szerepet megformál és él át a gyermek, annál tartalmasabb lesz játéka.

Konstruáló-építő játék:

Az elemek összeillesztése kézügyességet igényel, gazdag variálhatósága kielégíti a gyermeki fantáziát. Fejlődik a gyermek kreativitása, megfigyelőképessége, az egész-rész viszonyának észlelése, téri tájékozódó képessége, egyensúlyérzéke.

Barkácsolás:

A gyermek olyan valóban szükséges eszközt készít, amely funkciót tölt be, vagy valaminek hiányát pótolja. Közben az alkotás élményét éli át, ismereteket szerez az anyagok tulajdonságairól, megmunkálhatóságukról, különféle technikákkal ismerkedik. Ezáltal fejlődik manipulációja, alaklátása, kombinatív készsége.

Szabályjáték:

Kezdetben szükséges az óvodapedagógus jelenléte, később a fokozatos önállósodással, képesek önmaguk ellenőrzésére és az elfogadott szabály társakkal való betartatására is. A szabályokhoz való alkalmazkodás közben fejlődik a gyermek sikerfeldolgozása és kudarctűrése, akarati tulajdonságai, verbális képességei, logikus gondolkodása.

Bábozás – dramatizálás:

Az önkifejezés, önmegvalósítás egyik leghatékonyabb eszköze. Alkalmas a szorongó gyermek oldására, az agresszív gyermek áthangolására. Segíti a gyermek beszédfejlődését, kifejezőkészségét. A bábozás először az óvónő előadásában jelenik meg, sokszor a befogadást is segítve. A gyermekek főképpen irodalmi élmények hatására éreznek kedvet a szereplők megjelenítéséhez.

Az óvónő feladatai:

- Biztosítja azokat a feltételeket, amelyek kedvezően hatnak a játék kialakulására, a gyermekek játékkedvére, amelyek ösztönzik őket, és amelyek segítségével játékaik tartalmasabbá, sokoldalúbbá válhat.
- Élményszerzési lehetőségeket biztosít a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbólikus-szerepjátékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabály játékokhoz.
- Nyugodt, derűs légkört, *helyet* biztosít az alapvető szabályok, szokások kialakításával, megfelelő időt a játék kibontakozásához, kiteljesítéséhez.
- Biztosítja a játék önkéntességét és szabadságát.
- Lehetővé teszi a szabad társválasztást, és a „nem választást” is.

- Érdeklődést felkeltő, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő eszközöket, félkészeszközöket biztosít, melyek mindig kézközben, a gyermekek számára elérhető helyen legyenek.
- A játékot figyelemmel kíséri, és megrekedése esetén ötletekkel motiválja a továbblépésre. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét.
- Az óvodában fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.
- A játék során kialakult konfliktusba csak akkor avatkozik be, ha a gyermekek önállóan nem tudják megoldani illetve, ha a gyermekek testi épsége veszélybe kerül.
- A nagyobb gyerekeknél eléri, hogy egyénileg is tudjanak szabályjátékot szervezni, vezetni.
- A peremhelyzetű, visszahúzódó gyermekeket bevonja a játékba.

A tevékenységben megvalósuló tanulás

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyerekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését szolgálja.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

A tanulás az óvodáskorban a legfontosabb tevékenységben, a játékban a leghatékonyabb. A spontán és aktív felfedező játékot öröm, jókedv és izgalom kíséri.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása
- a spontán játékos tapasztalatszerzés
- a játékos, cselekvéses tanulás
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
- a gyakorlati problémamegoldás.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

Lelki nevelés

A gyermekek a nap nagy részét az óvodában töltik, így ezen keretek között találkoznak a hittel is.

A felnőttek és a gyermekek évezredek óta történeteket mesélnek és hallgatnak, ezáltal is egy közösséggé válnak. A bibliai történetek abban különböznek más történetekről és mesékről, hogy általuk Isten szólítja meg az embert, vele lehet találkozni. A gyermekek mindennapjaik során ezt a kapcsolatot, találkozást tapasztalják meg, élik át.

A gyermek fejlődésénél a csendes, figyelmes hallgatásnak épp olyan jelentősége van, mint a történet tartalmának. A gyermekek ezáltal halljanak a szívükkel, vegyék észre a hangok színét, dallamát, a bennük csengő barátságot, a szeretet áramlását.

A bibliai történeteket szemléletesen, élményt nyújtóan igyekszünk elmondani. Ezt az élményt rajzolhatja, mintázhatja, eljátszhatja, bábozhatja a gyermek. Kezdeményezésénél segítjük, együtt örülünk az alkotás sikerének. A bibliai történetek mellett rövid, kis énekekkel, imádságokkal ismertetjük meg a gyermekeket. Valljuk: „az éneklés a hit után az Isten legcsodálatosabb ajándéka” / Luther Márton/ Arra törekszünk, hogy a lelki nevelés egész napi tevékenységünket átszöje. Az egyházi ünnepkör, az évszakok illetve a bibliai történetek keretet adnak és szoros kapcsolatban állnak mindegyik tevékenységi formával.

A keresztyén szellemiséget beépítjük a környezet megismerésébe, az irodalmi, zenei és vizuális nevelésbe. Az év közben szerzett tapasztalatainkat beépítjük a foglalkozásokba, beszélgetésekbe. Hitünk szerint a természetesre épül rá a természetfeletti.

Célunk: A gyermekek életkori sajátosságait, egyéni fejlődési ütemét, ismereteit figyelembe véve olyan bibliai történetek, keresztyén énekek, imádságok megismertetése, amelyek a későbbi életének megalapozó, meghatározó része lesz.

Az óvónő feladatai:

- Biztosítja a meghitt, szeretetteljes légkört a bibliai foglalkozásokhoz.
- A bibliai történetekhez mindig pozitív élményt ad.
- Megismerteti a gyermekeket a templomi környezettel, a liturgikus színekkel, szimbólumokkal, köszönésekkel.
- Megtanítja őket a helyes templomi viselkedésre.
- Igényükké teszi az asztali áldást, illetve a napszakokhoz köthető imádságokat.
- Kialakítja a gyermekekben azt a szokást, hogy bármely élethelyzetben, bármikor Istenhez fordulhatnak imádságaikban, beszélgetéseikben.
- Személyes példamutatással rávezeti őket egymás elfogadására.

Verselés. mesélés

Célunk: a gyermek szívesen hallgasson verset, mesét és váljon az irodalmi élmények érzékeny, aktív befogadójává.

Az érzelmi biztonság megadásának s az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszközei a többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok gazdag és sok alkalmat, jó alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre.

A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítőtje. A mese - képi és konkrét formában – esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

A mese életkorilag megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának és világtételeinek. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál.

A mesélő óvónővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságában érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg.

A mesei „kettős tudat” amivel a gyermek a mesét hallgatja, átéli, hasonlatos a játéktudathoz, mert az események ugyan magukkal ragadják, de mindig tudja, hogy az csak mese és nem valóság. Mesehallgatás közben belső képáramlás indul meg a gyermekben – ezek a képek a korábbi tapasztalatok alapján felgyűlt képzetek, emlékképek, amelyek a mese hatására mobilizálódnak, kiegészülnek, elrendeződnek, új értelmet nyernek új összefüggésben. Így lesz a világ tagoltabb, egyértelműbb, áttekinthetőbb.

A mese örömforrás a gyermekeknek, valamennyi értékének értelmében; együtt izgul a hőssel, azonosul vele, de más szereplőkkel is, a csodás erejű segítőtársakkal. A mese gazdagítja a gyermek belső erőforrásait. Örömforrás lehet még a mesei átalakulás-átalakítás élménye is.

A mese valóságismeretre is tanítja a gyermeket, mert bár csodás események, jelenségek vannak benne, de a mese realitásai az ábrázolt emberi kapcsolatokban vannak; győzelem, küzdelem, bátorság, kitartás, együttműködés, szeretet.

A mese közvetett módon nagyobb távlatokban olyan tanulságokkal szolgál, ami életprogram lehet:

Megtudható belőle, hogy a rossz ellenében a jó győzhet, de meg kell küzdeni érte. Olyan üzenete is van, hogy az ember a küzdelmeiben nincsen egyedül. Átéltető a mesében az önzetlenség, a hűség, az együttérzés, az emberszeretet olyan magas hőfokú élményekben, ami biztosíték arra, hogy maradandó lesz. Csak a népmese alkalmas óvodai nevelőeszköznek, mert csak az hordozza

ezeket az egyetemes emberi értékeket. A népmese az a tiszta forrás, ami nem földrajzi értelemben fejezi ki a közös eredetet, hanem történeti-társadalmi értelemben felfogott pszichikus tulajdonságok egyetemességében. Ennek lesz részese a mese hallgatója.

Ha irodalmi alkotásokat, műmeséket is alkalmazunk az óvodában, akkor olyanokat válasszunk, amelyek szerkezetükben és tartalmukban is követik a népmesék egyetemes értékeit. A magyar népmesekincs bőven szolgáltat anyagot óvodai használatra, de más népek meséi is gazdag lehetőséget nyújtanak a válogatáshoz.

A mesében nem csak az emberszeretetet lehet megtanulni, hanem a világ szeretetét is, mert a világ olyan, hogy helyreállítható, csak küzdeni kell érte és érdemes is.

Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi -, a klasszikus és kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

Az óvónő feladatai:

- Meghitt hangulatot teremt a meséléshez, verseléshez (pl. gyertyagyújtás).
- A mesét délelőtt kívülről, könyv nélkül meséli.
- Mesélés, verselés közben mimikával, gesztussal, intonációval játszik.
- Mindennap mesél a gyermekeknek.
- Irodalmi anyagokat a magyar és a világirodalom remekeiből gondosan válogatja össze a gyermek életkorát, fejlettségét figyelembe véve.
- Ösztönzi a gyermeket saját vers- és mesealkotásra, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálására, mivel ez az önkifejezés egyik módja.
- Eszközöket, kellékeket biztosít a dramatizáláshoz, bábozáshoz.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

„Erőm és pajzsom az Úr, benne bízik szívem. Ő megsegített, ezért vidám a szívem, és énekelve adok neki hálát.”
(Zsolt 28,7)

Az ének és zene az ember legősibb természetében gyökeredzik, az ének a Teremtő értékes ajándéka, talán emlék, talán zálog, talán útravaló az ember örök hazájából. A legenda szerint három emlékünk maradt az elveszett paradicsomból: a csillagos ég, az ártatlan gyermekszem és a szép ének: az a vágy, amellyel mindig ritmust, melódiát és harmóniát keresünk az életben és a saját lelkünkben. Még nem születünk meg e világra, de már éreztük édesanyánk szíve dobogásának ritmusát, s e ritmust vettük át egész életünkre. Az édesanyánk az ő szeretetteljes ritmusával, ringatásával szoktatott hozzá ehhez a

világhoz. S az ének, a zene végig kíséri az egyes embert és az egész emberiséget egész életén, történetén.

Célunk:

- Az énekes játékok, a zene, a tánc megszerettetése, a szép, tiszta éneklésre való szoktatás. Megismerteti az értékes, örömszerző gyermekdalokat, énekes játékokat, a keresztyén hitélet mindennapjait jellemző énekeket, hogy ezáltal formálódjon zenei ízlésük, képességük.
- A gyerekek zenei hallásának, ritmusérzékének, zenei emlékezetének és zenei kreativitásának fejlesztése.
- A zenei ízlés és a mozgáskultúra formálása táncos gyermekjátékok, a néptánc egyszerűbb elemeinek gyakorlása.
- A hagyományőrző népzene és klasszikus zene mellett az igényes kortárs zene megismertetése.

Az óvodai ének-zene nevelésének jelentős hagyományai vannak. A magyar népdalok, mondókák, gyermekjátékok, népi gyermekdalok, gyermekdalok világa ma is élő és felhasználható hagyomány. Szinte valamennyi ünnepünkhöz kapcsolódik olyan dalanyag, melyet megismertethetünk a gyermekkel. A néphagyományőrzés mellett a Kodály koncepció megtartotta kapcsolatát az életre neveléssel. Az ének-zene és az ehhez kapcsolódó mozgás ugyanúgy az óvodai mindennapok része, mint a napi mesélés vagy séták és kirándulások.

Tehát ez a feladat sem korlátozható csupán a foglalkozások időtartamára. Napközben bármikor adódhat lehetőség éneklésre, mondókázásra, ölbéli játékokra vagy körjátékok játszására.

Az élményt nyújtó közös éneklés, a körjáték vagy a mondókázás a művészeti és az esztétikai nevelés szempontjából is kitüntetett helyet kap. A Kodály Zoltán útmutatásai alapján Forrai Katalin által kidolgozott óvodai ének-zene nevelés alapjaira épülő fejlesztés a tevékenységközpontú óvodai nevelésen belül hatékonyan megvalósítható. Ezzel biztosítható a gyermekek ének-zenei kultúrájának megalapozása, a néphagyományőrzés és az ének-zenei nevelés színvonalának megőrzése.

Az óvónő feladatai:

- Az ének-zenei anyag összeállításánál Forrai Katalin: Ének az óvodában című gyűjteményét veszi figyelembe és az óvodáskorú gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő népi kincses tárat.
- A zenehallgatáshoz a hazai és nemzetközi zeneirodalom igényes műveiből válogat figyelembe véve a nemzetiségi, etnikai, kisebbségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozását.
- Az ének-zene tervezésekor figyelembe veszi a gyermek életkori sajátosságait.

- Egymásra építés, tudatosság jellemzi a tervező munkáját.
- Sok zenei élményt nyújt, így az éneklés és zenélés a gyermekek mindennapi tevékenységének részévé válik.
- A keresztyén énekek kiválasztásánál éppúgy figyelembe veszi a hangterjedelemre és a ritmusra vonatkozó követelményeket, mint a gyermekdaloknál.
- A mozgás a ritmus és zene elválaszthatatlan egységét megteremti.
- Ritmus- és ütőhangszerekkel lehetőséget teremt a zenei kreativitás fejlesztésére.
- A dalos játékok során tudatosan figyel az érzelmekre, esztétikus mozgásra és azok megerősítésére.
- Lehetőséget teremt az „élő” zene hallgatására hangszerjátékával, éneklésével, házikoncertek keretében.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

„...az anyaöl óvása, az öntudatlanul átélt minden-szeretet, amelyben a dolgok egysége honol, a termő, televény sötétség csöndje a születésben lármás világosságra vált, s a megszületett gyermek a „csillagocska” fáradhatatlanul keresi majd az elveszett paradicsomot, a biztonságot adó „kinti” rendet, amelyről ott „bent” mindent megtudott. Kint a fényben, a tagolt világban a kisgyermek kérdez – és nem csak szóval – szemével, s teste, lelke minden moccanásával. Kérdéseiben bölcsesség világít. Korai rajzaiban képpel, mesével tudatja, hogy a Teremtő miféle világot ígért neki, miféleképpen lehet része, részese annak, s mivégre született különvalónak.”
(Molnár V. József)

Az ábrázoló tevékenységeknek nem a célját, hanem a hatását hangsúlyozzuk, mert nem a mű, nem az eredmény, hanem maga a tevékenység, s ennek öröme a fontos.

Az óvodás életkor az igazi rajzkorszak. A gyerekek legalább olyan szívesen rajzolnak, festenek, mint játszanak. Gyakran a két tevékenység annyira együttműködik, hogy alig lehet különválasztani. Mindkét tevékenység lényege az, hogy a gyerek a világról való benyomásait, tapasztalatait, élményeit a rajzolásban elrendezi, olyanná alakítja, hogy biztonsággal eligazodjon benne. Ez a rend, rendteremtés azonban a sajátos gyermeki „tudás” alapján történik, nem a felnőttek látásmódja szerint. Az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekszünk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

A gyermekrajzok „elolvashatók”, üzenetük sok mindenről tájékoztat. Olyan élmények, ismeretek kerülnek felszínre, amelyekről előszóban nem tudhatunk meg semmit. Az élmények, belső tartalmak természetesen nem csak pozitív töltésűek lehetnek, hiszen a gyermek rajzaiban kiválóan fejezi ki, nem csak örömét, hanem bánatát, rossz érzéseit, szorongásait és félelmeit is. Ez újra arra a

fontos megállapításra utal, hogy a rajz a gyermek beszédeszköze s egyben alapszükséglete is.

A gyurmázás, kézimunka ugyanúgy hordozza azokat a tulajdonságokat, amiket a rajz, de érthetően más az eszközhasználtsága. A játékos jelleg ugyanúgy megmutatkozik bennük, sőt gyakran játék-kiegészítőként is előfordulnak. Különösen a szabadban zajló játékoknál van nagy szerepük. Kézimunka keretében készíthetnek kis ajándékokat, terményekből, dobozokból, tobozokból, gesztenyéből, makkból, egyéb közösen gyűjtött termésekből. Ezek a kis ajándékok játékszerként, dekorációként is használhatók.

Tevékenységek az óvodában:

- Rajzolás (krétarajz, tollrajz, pasztellrajz, ceruzarajz)
- Festés (temperával, vízfestékkel)
- Mintázás, plasztikai munkák (agyaggal, só-liszt gyurmával, gipsszel)
- Díszítés – festéssel, karcolással, papírvágással, rátéttel (bőr, filc, papír, természetes anyagok), viaszolás, batikolás, papíralakítás, textildíszítés
- Képalakítás
- Építés

Az óvónő feladatai:

- Ábrázoláshoz egész nap helyet és változatos eszközkészletet biztosít a gyermekeknek.
- Az eszközök használatával, változatos anyagokkal, a rajzolás, a festés, mintázás és kézimunka különböző technikáival és eljárásokkal ismerteti meg a gyerekeket.
- Igényt alakít ki az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.
- Játékidőben az ábrázoláshoz szükséges eszközöket a gyermekek szabadon használhatják.
- A gyermekeket egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva ötletadással segíti, ha elakadnak.
- Az ábrázoló tevékenységet, olyan megfigyelésekkel és helyzetek teremtésével készíti elő, melyből élmények származhatnak.
- Figyelmet fordít a téralkotásra, építésre.
- Lehetőséget teremt a csoportos munka kibontakoztatására.
- Alkalmanként témajavaslatokkal él, melyből a gyermekek szabadon választhatnak.
- A gyermek munkáinak megbecsülését szolgálják a kiállítások és a gyermekek munkáinak felhasználása a környezet szépítésében.
- Az elkészült munkák tartalmát mindig a gyermek fogalmazza meg.
- Az értékelést a gyermek egyéni képességéhez igazítja.

- Megismerteti a gyermekekkel (albumok, képeskönyvek nézegetésével) a neves képzőművészeti alkotásokat.
- Aktuális kiállításokat látogat a gyermekekkel.
- Biztosítja, hogy változatos tevékenységek révén fejlődjenek a formaészlelés; a formák, alak, nagyság, irány szerinti megkülönböztetése, valamint a finommotoros és grafomotoros képesség – a szín képzeteinek gazdagodása: képi gondolkodásának, élmény- és fantázia világának fejlesztése.

Mozgás

„Akik az Úrban bíznak, erejük megújul, szárnyra kelnek, mint a sasok, futnak és nem lankadnak el, járnak és nem fáradnak el.”

(Ézs 40,31)

Célunk:

- A természetes mozgáskészségek fejlesztése, stabilizálása.
- Az egészséges testi fejlesztés.
- A szervezet erősítése, az ellenálló képesség alakítása differenciált terheléssel.
- A helyes testtartás alakítása.
- A harmonikus, összerendezett nagy- és kismozgások kialakítása.
- Rendszeres, aktív mozgáshoz szoktatás, a mozgásszükséglet fenntartása.
- A térben való tájékozódás, helyzetfelismerés fejlesztése.
- A döntés- és alkalmazkodóképesség fejlesztése, társra figyelés.
- Testsémafejlesztés

A mozgás az érés folyamatában a fejlődő gyermek természetes szükséglete, nem szűkül le a testnevelési foglalkozásokra, jelen van a mondókás-énekes játékokban, az óvodai élet minden területén. Tehát igen nagy a jelentősége.

Ezért szükséges, hogy átgondoltan tervezzük és szervezzük meg a gyerekek egész napi mozgástevékenységét.

A mozgást nem kell külön megszerettetni a gyermekkel, mert állandó belső késztetést érez a mozgásra, örömmel és természetes módon gyakorolja azt.

A sokszínű, változatos testnevelő játékokkal elérjük, hogy a gyermekek természetes mozgása fejlődjen; a járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás. Fejlesztik a testi képességeket: mint az erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség. Kedvezően befolyásolják a gyermeki szervezet növekedését, teherbíró képességét és az egyes szervek teljesítőképességét. Fontos szerepük van az egészség megőrzésében, megóvásában.

Felerősítik és kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatását.

Mivel az egyensúlyérzék és a ritmusérzék fejlődése az élet első hét esztendejére esik, később már alig lehet korrigálni az elmulasztottakat. Ezért ezek fejlesztése igazi óvodás feladat.

A testnevelés foglalkozásokat tornatermünkben heti egy alkalommal tartunk. Ezt még nagy hatásfokkal egészítik ki az udvarra telepített sokféle, mozgásos játékokhoz alkalmazható eszközök, tornaszerek: mászóakák, bújók, hinta stb., melyeket spontán módon minden nap használunk, valamint iskolánk hatalmas udvara, futó- és focipályája.

Az énekes játékok mozgásrendszere pedig messze túlszárnyalja bármelyik óvodai alkalmat, eszközt.

Kiegészítő jellegűek továbbá a gyakori séták, kirándulások, amelyekre óvodánk szép környezete kiváló alkalmat ad.

Az óvónő feladatai:

- Napi rendszerességgel célirányos mozgásfejlesztő tevékenységet végez, lehetőleg minél gyakrabban a szabadban, minimum 10 percben.
- A szabály és versenyjátékokon kívül a népi játékokkal is megismerteti a gyermekeket.
- Az udvari játékgyűjtemény tudatos felhasználását valósítja meg.
- Játékidőben az egészséges életmódot alakító tevékenységekhez lehetőséget és eszközöket biztosít, és figyelembe veszi az egyéni szükségleteket és képességeket.
- A jó hangulatú, szervezett testnevelést szolgálja: a körültekintő szervezés, a játékos hangvétel, a rövid, érthető utasítások, kevés várakozási idő.

A külső világ tevékeny megismerése

„A természet örök könyvét forgatni ne szűnjél, benne az Istennek képe leírva vagyon.”

(Vörösmarty Mihály)

Célunk:

A gyermekek egyéni fejlettségének és érdeklődésének megfelelően szerezzenek tapasztalatokat a közvetlen – és tágabb – természeti, emberi és tárgyi környezetről, valamint azok formai, mennyiségi és téri viszonyairól.

Az óvodáskorú gyermek csodálkozó szemmel néz az őt körülvevő világra. Minden érdekli, mindent meg akar tudni, de nem csak csodálattal vesz tudomást a dolgokról, hanem aktív módon közelít feléjük. Meg kell tanítanunk a gyermekeket arra, hogy felelősséget érezzen a teremtett világ iránt.

Elősegítjük a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakítását.

Arra kell nevelnünk, hogy gondoskodni kell a környezetünkben lévő növényekről, állatokról. A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, melyek a környezetben való megfelelő-biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükséges. Séták, kirándulások alkalmával sok-sok ismeretet, tapasztalatot szerez. A külvilág tevékeny megismerésére nevelés során arra törekszünk, hogy amit csak lehet a helyszínen, a természetben, élőben figyelhessen és tapasztalhasson meg a gyermek.

Az a gyermek, aki megismeri, megbarátkozik a természet szépségeivel, törvényszerűségeivel, a természeti folyamatok kölcsönhatásaival, később természetesen módon védi is ezeket az értékeket. A gyermek érzelmi alapon válogat a család, az óvoda által nyújtott hatásokból. Ezért arra törekszünk, hogy nyugodt, békés körülmények között módja legyen szemlélődni az őt körülvevő világ rejtelseiben, s minden érzékével megtapasztalhassa azt.

Lehetőséget teremtünk arra, hogy a csoportszobában a közösen gyűjtött terményeket, terméseket, kavicsokat, kagylókat stb. elhelyezzék. Csíráztatunk, magokat ültetünk, ágakat rügyeztetünk. Az udvaron lehetőséget biztosítunk virágok ültetésére (ládákban), gondozására. Megfigyelhetik fejlődésüket, érzékelhetik munkájuk fontosságát, eredményét, a virággal díszítjük a csoportszobát. Gyakran sétálunk a közeli botanikus kertbe, ahol megfigyelhetjük a ritka és a védett növényeket is különböző évszakokban. Ilyenkor felhívjuk a gyerekek figyelmét arra, hogy ne tördeljenek le ágakat, ne tépkedjék a virágokat.

Társadalmi környezetünknek a gyermekekhez legközelebb álló egysége a család. Isten gondoskodó szeretettel szülőket adott nekik, akik gondoskodnak róluk, szeretettel irányítják őket. A gyermekek figyelmét ráirányítjuk arra, hogy a családban mindenkinek meg van a maga feladata, szerepe, mindenkinek aktívan ki kell vennie részét a családi életben. Megerősítjük a gyermekeket abban, hogy a szüleiket tiszteljék, és hogy tudjanak hálát adni értük.

Ez kiegészül a tágabb társadalmi környezetünk értékeinek felfedeztetésével, kiegészül Isten családjának, egyházunknak, gyülekezetünknek megismertetésével, elfogadtatásával s a pozitív érzelmi kapcsolat kialakításával (templom látogatás, közös ünnepélyek).

Óvodai nevelő munkánk során az ismeretek közvetítésével, a közösen átélt élményekkel tudjuk megalapozni, lerakni a hazaszeretet csíráit, alapozni a természetes műveltséget, a nemzeti és népi hagyományok ápolását, továbbvitelét. Elsősorban a családra, szűkebb társadalmi környezetre támaszkodva tudjuk ezt a feladatot megvalósítani.

A gyermekek megismerik a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulják ezek szeretetét, védelmét is.

A környezet megismerése során a gyermek matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is a birtokába jut és azokat a tevékenységeiben

alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat. Alakul ítélőképessége, fejlődik tér-sík és mennyiség szemlélete. A matematikai nevelés a tevékenységek gazdag választékával lehetőséget teremt a környező valóság formáival és mennyiségi viszonyaival kapcsolatos tapasztalatszerzésre. Megfigyeléseik alkalmával észreveszik, hogy a tárgyak, személyek, halmazok összehasonlíthatóak, szétválogathatóak tulajdonságaik szerint, illetve saját szempontok alapján. Sorbarendezést végeznek megnevezett mennyiségi tulajdonságok, felismert szabályok szerint. A számfogalom megalapozására mérési, összemérési feladatokat végzünk mennyiségekkel, halmazokkal, különböző egységekkel. A gyermekek a geometria körében is tapasztalatokat szereznek (pl. építéssel, síkbeli alkotásokkal stb.), s eljutnak a geometriai formák felismeréséig. Meghatározó szerepet kap a külső világ tevékeny megismerése a gyermek képességeinek fejlesztésében, mint az érzékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezés, tapasztalás, megértés, problémalátás, problémamegoldás, konstruáló-ítélőképesség területén.

Az óvónő feladatai:

- Környezettudatos magatartásra ösztönöz, példát mutat, felhívja a gyerekek figyelmét arra, hogy környezetünket hogyan óvjuk, gondozzuk.
- Megismerteti a gyermekekkel a szelektív hulladékgyűjtést és újrahasznosítást.
- Meg kell tanítani a gyermekeknek, hogy a természetben minden élőlénynek meg van a maga helye és szerepe.
- Láttatja a szűkebb és tágabb környezetében lévő élőlényeket, természeti jelenségeket mint Isten alkotását.
- Ismeri a gyermekek családi hátterét, szokásrendszerét és felhasználja ezeket a tapasztalatokat a környezeti nevelés folyamatában.
- Alkalmat teremt a természettel való közvetlen találkozásra, és lehetőséget biztosít a minél több érzékszervvel való tapasztalásra az élmények több szempontú felidézésére.
- Jó hangulatot, oldott légkört teremt a megfigyelésekre, a rácsodálkozásokra, amely elősegíti, hogy önmaguk fedezzék fel a környezetük tárgyait, jelenségeit.
- A környezeti témákat a helyi körülményeknek megfelelően dolgozza fel.
- A megszerzendő ismereteket az évszakokhoz is igazítja.
- Folyamatában láttassa meg a környező világ változásait (magból termés).
- A környezeti értékek terén első helyre kerüljön a szép, esztétikus jelenségek, emberi, tárgyi értékek megláttatása, az értékteremtő ember munkája, azok védelme.
- Az ismeretsajátítás folyamatában kiemelkedő szempontja legyen a környezethez való alkalmazkodás, a helyes viselkedés, melyet a pozitív

minta megerősítésével, a jó kiemelésével sok-sok dicsérettel, buzdítással alakítsa ki.

- Gyakorlás során alakítsa ki a kulturális élet szokásait, viselkedési formákat, elemi ismereteiket (lakcím, szülők neve, foglalkozása, születésének időpontja stb.).
- A helyi hagyományok, néphagyományok, szokások a családi és tárgyi kultúra értékeinek szeretetére és védelmére neveli a gyermekeket.
- Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

Munka jellegű tevékenységek

„Dolgozni csak pontosan és szépen, ahogy a csillag megy az égen, úgy érdemes.”

(József Attila)

A gyermeki munka ebben az életkorban örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység. Az eszközök vonzereje, a gyermek természetes kíváncsisága mind-mind arra motiválja, hogy ezeket a feladatokat (naposi tevékenység, terítés, önálló megbízások) egyre önállóbban végezze, eközben természetes módon alakul a gyermekek szociális magatartása, társas kapcsolata.

Vegyes életkorú csoportjainkban ügyelünk arra, hogy minden gyermeknek legyen feladata, de egyiket sem terheljük túl. Életkoruknak és egyéni képességüknek megfelelő feladatokat adva hozzásegítjük a gyermekeket, hogy a másokért tett tevékenységben örömet találjanak.

Munkálkodása közben egyre több információhoz, tapasztalathoz juthat az öt körülvevő világról. A tárgyak, a térbeli viszonyok, cselekvések stb. megnevezése szükségszerűvé válik, s ezzel gyarapodik a gyermek szókincse.

Helyben, időben, mozgásában állandóan alkalmazkodnia kell társaihoz, ez folyamatos érintkezést igényel, gyermek-gyermek, gyermek-felnőtt között. A cselekvő tapasztalással munkavégzés közben begyakorolódnak különböző munkakészségek. Az eszközök célszerű használatán kívül kialakulnak a munkavégzés, a munkaszervezés képességének alapjai is, fejlődik feladattudatuk, kitartásuk, felelősségérzetük, önértékelésük.

Az újrakezdés, a hibajavítás lehetőségét mindig megadjuk a gyermeknek, hisz ez edzi az akaratot, az eredményre törekvést. A gyermekek munkáját fejlettségüktől függően értékeljük, amelyben mindig a közös öröm dominál, de fokról-fokra növeljük a követelményeket, differenciáltan, a gyermekek egyéni fejlettségét figyelembe véve. Igyekszünk éreztetni a gyermekkel, hogy egy-egy megbízás jutalom, kitüntetés és a kötelességteljesítés során hangsúlyozzuk a saját és a mások elismerésére nevelést. A feladattudatuk ébrentartása, kitartásuk növelése érdekében közös látogatásokat szervezünk egy-egy munkahelyre, ahol megismerkedhetnek a különböző munkatevékenységekkel. Ellátogatunk

családokhoz, ahol szezon jellegű (pl. szüret) munkákkal ismerkedhetnek meg a gyermekek.

Leggyakoribb munkafajták:

- Önkiszolgáló munka, mely végigkíséri az egész óvodai életet.
- Az állandó munka: naposi munka, ágyelrakás, csoportszoba, mosdó, öltöző rendjének ellenőrzése, ünnepek előtti készülődés, csoportszoba dekorálása, virágápolás, játékok javítása, barkácsolás.
- Eseti munka: szalvétahajtogatás, falevelek gyűjtése, hólapátolás, sütés, saláta, gyümölcstál készítés.
- Közösségért végzett munka: újsággyűjtés, gesztenyegyűjtés.
- Megbízások: különböző feladatok gyakoriságával a feladattudat mélyítése.

Az óvónő feladatai:

- Olyan nyugodt, békés hangulatot teremtsen csoportjában ahol a gyermek örömmel, önállóan tevékenykedik, de bármikor lehetősége van segítséget kérni társaitól, vagy a felnőttektől.
- Megláttatja az emberi munka fontosságát, a produktum szépségeit.
- Az udvari munkagyűjtemény elvárásához formálja a csoport munkáját.
- A gyermekekre olyan munkát bíz, amely az életkori sajátosságuknak megfelelő.
- A gyermekek önálló munkavégzését támogatja, próbálkozásait segíti.
- Keresi a gyermekmunka kiszélesítésének lehetőségét.
- A szülők figyelmét felhívja a gyermekmunka fontosságára.
- A gyermek folyamatos – saját magához mért – konkrét, reális értékelése a gyermekekkel együttműködve.

VI. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermekek megismerését és fejlesztését a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok, továbbá az óvodapedagógusok által készített – nem kötelező – feljegyzések, dokumentumok is szolgálják.

A gyermekek fejlődését sajátos törvényszerűségek határozzák meg (genetikai adottságok, környezet, nevelés és érettség). Az életkori fejlettségi mutatók viszonyítási pontok, a gyermek egyéni képességei fejlettségének reális megismeréséhez. A családi és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a gyermekek többsége 6-7 éves korra eléri azt a szintet, amely garantálja a sikeres iskolakezdést. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolai érettségnek testi, lelki és szociális kritériumai vannak. A kritériumok egyformán fontosak és szükségesek az iskola sikeres megkezdéséhez.

Ehhez **az óvodai nevelés feladata:** a gyermek optimális fejlődésének segítése az egyéni sajátosságok és képességek kibontakoztatásával.

Az iskolakezdéshez szükséges értelmi, lelki, szociális és testi fejlettség eléréséhez az óvodapedagógusok a nagycsoportos korú gyermekeknek külön foglalkozást szerveznek (közös feladatvégzés, irányított tevékenység, mesehallgatás). Ezeket úgy valósítjuk meg, hogy csoportosan együtt tevékenykedve asztalnál, vagy szőnyegen ülve végzik ezt a gyerekek. Heti 2-3 alkalommal (különösen a második félévben) ily módon is erősítjük a gyermekek feladattudatát és feladattartását.

Az előző fejezetekben leírt óvodai nevelés feladatai és az óvodai élet tevékenységformái biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését és a közösségi életre történő felkészítést.

Minden óvodásunk és a kiemelt figyelmet igénylő gyermek egyéni fejlesztésével, fejlődésének segítségével elérjük, hogy a gyermekek eljussanak az iskolakezdéshez szükséges értelmi-, lelki-, szociális és testi fejlettséghez, az iskolaérettséghez.

Cél: a felelősségteljes körültekintéssel irányított fejlettség szerinti beiskolázás megvalósítása. Minden óvodás akkor menjen iskolába, amikor erre éretté válik, s amikor ez a továbbfejlődés számára a legalkalmasabb.

Testi fejlettség:

- 6 éves kora körül megtörtént az első alakváltozás – életkorának megfelelő testsúlya, magassága, épek a mozgásszervei, érzékszervei, látása és hallása.
- Megváltoznak a testarányok, megkezdődik a fogváltás.
- Teste arányosan fejlett, teherbíró.

- Mozgása összerendezett, harmonikus finommozgásra képes, ismeri és alkalmazza a higiéniai szabályokat. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

Értelmi és lelki fejlettség:

A szociális magatartással szoros összefüggést mutat a munkaérettség (teljesítménymotiváltság, feladattudat)

- A gyermek örömmel készül az iskolába, szeret és akar tanulni.
- Érdeklődő, tele van megismerési vágygal, kíváncsisággal.
- Általános értelmi fejlettsége, a tanuláshoz szükséges képességei, intelligenciaszintje fokozatosan fejlődik.
- Az észlelés (látás, hallás, tapintás), és mozgásos struktúrák (forma-térérzékelés, alaklátás) működésének összerendeződése, integrálódása megtörténik, melyeknek a tanulás eredményességében meghatározó a szerepük.
- Képes alak- forma- méret- szín- forma- felület- anyagpárosításra, különbségek, azonosságok felismerésére. A környezet tárgyait jelekből, jelzésekből is felismeri (tapintás, illat), a részből képes kirakni az egészet, az egész látásakor felfedezi a hiányzó részeket.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról, családjáról, a napszakokról, ismeri és alkalmazza az alapvető közlekedési szabályokat, ismeri a járműveket, az évszakokat, azok legjellemzőbb jegyeit, a környezetében található növényeket, állatokat... Elemi mennyiségi ismeretei vannak.
- Tájékozódik szűkebb környezetében, ismeri az ott lévő intézményeket, épületek funkcióját...
- Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- Érzelmileg kötődik lakhelyéhez, szereti a természetet, meglátja annak szépségét, védi, óvja a növényeket, állatokat, környezete épségét.
- Testsémája kialakult, ismeri saját testrészeit, saját testén és a térben is jól tájékozódik, felismeri a jobb – bal irányokat, érti az alatt, fölött, előtt, mögött, között jelentéseit.
- Megjelenik a szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és az átvitele, képes akaratlagos figyelemre, tárgyak, jelenségek fontosabb jegyeinek tudatos megfigyelésére, mellyel fejlődik koncentrációs és megfigyelőképessége.
- Az önkéntes emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés. Megnö a megőrzés időtartama. A felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.

- Érthetően, folyamatosan, összefüggően beszél: gondolatait, érzelmeit, életkorának megfelelő tempóban, hangsúllyal és beszédritmussal tudja kifejezni. Minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot. Tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat, bár a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek. Végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- Szereti a problémahelyzeteket, új megoldásokat is keres, a feladatvégzésben kitartó, sikerre törekvő. Gyakran ellenőrzi tevékenysége eredményességét, felfedezett hibáit javítja.

Szociális fejlettség:

Az iskola iránti beállítódása pozitív, készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, érzelmileg kiegyensúlyozott.

- Képes kapcsolatok alakítására, a társakkal, felnőttekkel való együttműködés, együttműködés jellemzi.
- Mély benne a közösség iránti igény s az abba való beilleszkedés képessége.
- A felnőtt irányítását elfogadja, a feladatokat vállalja.
- Elfogadja, ismeri és igyekszik betartani a szabályokat, fokozatosan alakul az alkalmazkodás és önérvényesítés helyes aránya, a szabályokat belső indítékból követi.
- Önfegyelmének és önállóságának fejlődése elindult. Késleltetni tudja vágyait, akaratát, valamint szükségletei kielégítését. Képes mások igényeihez is alkalmazkodni.
- Feladatmegértése és a feladattartás képességére jellemző, hogy erősödik feladattudata, kitartása. A feladat elvégzését munkatempója önállósága, önfegyelmének alakulása biztosítja. Figyelme tartós, jellemzi a tolerancia, a pontos megfigyelés, jó vizuális és auditív memória és kötelességtudat.

A sajátos nevelési igényű gyermekek iskolaérettségi kritériumai a sérüléstípustól függően az előzőekben írtaktól eltérőek. Az iskolaérettséget, az iskolatípust vagy további integráció lehetőségét a sérüléstípusnak megfelelő kritériumok alapján, - vizsgálataikat követően – a szakértői bizottságok határozzák meg.

Az iskolába lépés törvényi feltételei

Nkt. 45. § (2) A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, legkésőbb az azt követő évben tankötelessé válik. Az a gyermek, akinek esetében azt a szakértői bizottság javasolja, további egy nevelési évig az óvodában részesül ellátásban, és ezt követően válik tankötelessé. A tankötelezettség teljesítése a tanév első tanítási napján kezdődik.

Ha a gyermek az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget korábban eléri, a kormányhivatal a szülő kérelmére szakértői bizottság véleménye alapján engedélyezheti, hogy a gyermek hatéves kor előtt megkezdje tankötelezettségének teljesítését.

(4) A tankötelezettség kezdetéről

a) az óvoda vezetője,

b) ha a gyermek nem járt óvodába az iskolaérettségi vizsgálat alapján a szakértői bizottság,

c) az óvoda, az iskola vezetője vagy a szülő kezdeményezésére az iskolaérettségi vizsgálat alapján a szakértői bizottság dönt.

VII. Az óvodai élet szervezeti keretei

Integráció

„Ne késs jót tenni a rászorulóval, ha módodban van, hogy megtedd.”
(Péld 3,27)

A középsúlyos értelmi fogyatékos szintet el nem érő gyermekek fogadásának szabályai:

- Szakértői Rehabilitációs Bizottság által kiállított szakvélemény
- Fogyatékoságának megfelelő szakember biztosítása
- Csoportonként maximum egy fő sajátos nevelési igényű gyermek fogadása
- Ha a közösség fejlődésére megállapítottan hátrányos hatású az integrált gyermek nevelése az óvodai tartózkodást maximum négy órában kell meghatározni.

A tevékenységek szervezeti keretei:

Választható, kötetlen tevékenységek és kötelező tevékenységek formájában valósulnak meg.

Kötelező:

- Mozgás, mozgásos játékok (testnevelés) minden korcsoportnak,
- Mese - minden korcsoportnak
- Ének-zene, énekes játékok, tánc – tanköteles korú gyerekeknek
- Rajz, mintázás, kézimunka – tanköteles korú gyerekeknek
- A külvilág tevékeny megismerése – tanköteles korú gyerekeknek

Szabadon választható tevékenységek:

- Rajz, mintázás, kézimunka
- A külvilág tevékeny megismerése (környezet, matematika)
- Ének-zene, énekes játékok, tánc
- Vers-mese, dramatikus játék

A tevékenységek időkeretei

Hetirend

A tevékenységek heti rendje segíti az óvodapedagógus tervező, szervező munkáját, az óvodai csoportok zökkenőmentes működését.

A hetirend a napirendhez hasonlóan a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugalmat segíti elő az óvodai csoportban, és lehetőséget nyújt a szokásrendszer segítségével az óvodások napi életének megszervezéséhez.

A hetirend összeállításánál arra kell figyelni, hogy jusson elegendő idő a gyermeki tevékenységek, kezdeményezések, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására vagy közös megvitatására. A hetirend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamok párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek szervezéséhez.

A rugalmasság, a helyzethez való alkalmazkodás elősegíti, hogy a hetirend a gyermekek életének észrevétlen szabályozója legyen.

A csoportok hetirendjét össze kell hangolni.

Napirend

A napirend kialakításánál a gyermekek napi életritmusát, életkori sajátosságait kell figyelembe venni. A napirend járuljon hozzá a gyermekek egészséges fejlődéséhez szükséges biológiai és pszichológiai feltételek megteremtéséhez.

Biztosítsa a gyermekek gazdag, változatos tevékenységét, az aktív és passzív pihenés életkornak és egyéni szükségleteknek megfelelő váltakozását.

A napirendet a folyamatosság, stabilitás és rugalmasság jellemzi. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.

Az étkezési alkalmakat kötötten szervezzük a közös asztali áldás, a nyugodt, asztalközösség légkörének megteremtése érdekében. A napi tevékenységeket úgy kell szervezni, hogy a gyermekek minél több időt töltsenek a szabadban.

Stabilitás és rendszeresség a napirenden belül

Az azonos időpontban visszatérő tevékenységet a tízórai, az ebéd, az uzsonna, szabadlevegőn tartózkodás és a pihenés jelenti.

A napirend rugalmassága lehetővé teszi az előre nem tervezett, de a gyermek személyiségfejlődését szolgáló események beillesztését.

A napirend alkalmazkodik az évszakokhoz.

A különböző csoportok napirendjét úgy kell koordinálni, hogy legyen lehetőség a csoportok közös tevékenységére, a csoportok közötti kölcsönös segítségnyújtásra.

A napirend tartalmazzon órabeosztást a kezdő és végpontok megjelölésével.

Az óvónő tervező munkája

Az óvoda sajátosságai és törekvései alapján kialakított „Egyházi Ünnepekör” az éves tervezést áttekinthetővé teszi.

Óvodai nevelésünk céljainak és feladatainak ismeretében a pedagógiai ráhatások rendszerét az egyházi ünnepekör adta aktualitáshoz, az évszakok figyelembe vételéhez, valamint a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodva tervezzük meg.

Az óvodapedagógus számára alapvetően fontos feladat a teljes nevelési folyamat tudatos átgondolása, még akkor is, ha jelentős mértékben építünk a spontán, gyermeki ötletekre, tapasztalatokra. A tervezésben tudatosan figyelembe vesszük a gyermekek különböző fejlődési ütemét. A gyermek fejlődését tekintve különböző szinteken lehet egyik vagy másik képességét fejleszteni. A nevelés és tanulás szervezése egy tömbben, egymással szoros kölcsönhatásban valósítható meg. A cél és a feladatok ismeretében a fejlesztést hosszú távon az éves illetve az alábbi periódusokban végezzük:

- szeptembertől – novemberig
- decembertől – februárig
- márciustól - májusig

A nyári nevelőmunka tervezése június 1-jétől augusztus 31-ig tart.

A nevelőmunka elemzése és értékelése az óvodapedagógus folyamatos feladata, az értékelés tapasztalatai adnak támpontokat a nevelőmunka tervezésének irányvonalairól. Az egyes ciklusok végén a nevelőmunkát a csoport másik óvónője értékeli.

A fejlesztés kerete:

- A teljes nevelési folyamat osztatlan csoportokon belül a gyermeki tevékenységre, önállóságra, döntési helyzetekre és sokoldalú tapasztalatszerzésre épül.
- Az egyéni fejlesztés az integrált gyermekek esetében egyéni fejlesztési tervek alapján történik, a szakértői vélemény és a fejlesztést végző gyógypedagógus saját vizsgálataira, speciális megfigyeléseire alapozva.
- A nevelési folyamatba szervesen illeszkedik a tanulási folyamat, melynek részei:
 - az önálló és irányított tapasztalatszerzés,
 - a komplex foglalkozások rendszere, kötetlen és kötött kezdeményezések és foglalkozások.

A konkrét formában történő tervezést kéthetes periódusokban tesszük, csakis ez esetben nyílhat lehetőségünk a gyermekek spontán ötleteinek és tapasztalatainak begyűjtésére és a nevelőmunkában való felhasználására. A gyermeket foglalkoztató kérdések és tapasztalatok éppen olyan részei a nevelésnek, mint az óvodapedagógus által előzetesen átgondolt és megtervezett feladatok.

A tevékenységek megtervezéséből kiindulva a nevelés – tanulás komplex egymásra hatását figyelembe véve szükséges tervezni. A tervezésnél ne az ismeretanyag növelésére, hanem a több alkalommal, sokoldalúan, különböző nézőpontokból való megközelítésre helyezzük a hangsúlyt.

Kevesebbet, de azt alaposabban, többoldalú tapasztalatszerzés és tevékenykedtetés segítségével tervezzük meg.

A heti ütemterv megírása egyben a napi vázlatot is megadja az óvónő számára.

A tervezőmunka dokumentálása az **óvodai csoportnaplóban** történik.

A csoportnapló következőket tartalmazza:

- Az óvoda, neve, csoport megnevezése
- A csoportnapló hitelesítése
- a csoport óvodapedagógusai
- a gyermekek névsora és jele
- a gyermekcsoport összetétele
- a gyermekek születési helye és ideje
- a gyermekek születésnapja
- a hetirend
- a napirend
- eseménynaptár
- munkaterv
- nevelőmunka tervezése, értékelése
- szervezési feladatok
- szakmai ellenőrzések, látogatások
- éves terv
- tervezés témákhoz és tevékenységekhez kötve tetszőleges ciklusonként
- óvoda és család közti kapcsolattartás formái
- balesetvédelem
- módszertani eszköztár
- udvari élet tartalmi gazdagítása
- udvari munkagyűjtemény
- sétarend, kirándulások szabályai

VIII. Az óvoda kapcsolatrendszere, a szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái

„A gyermeknek az Isten két kicsi kezét adott
Egyik keze az apja kezét fogja,
A másik az anyját
Nem lehet ezt a láncot büntetlenül elszakítani.”
(Gárdonyi Géza)

Alapelv: A családi nevelés támogatói, segítői, olykor kiegészítői vagyunk.

A szülővel való kapcsolattartás formái

A szülők részesei lehetnek az ünnepi készülődés keresztyén jellegű folyamatának, megismerhetik az ünnepekhez kapcsolódó bibliai tartalmat, az ünnepek eredetét. Közös ünneplés a templomban, óvodában a gyerekek és vállalkozó kedvű szülők aktív bekapcsolódásával.

Az óvodában létező hagyományos kapcsolattartási formákat a programból fakadó tartalmi sajátosságok gazdagítják, egyben hatnak a családok szemléletmódjára. A közös együttlétek felkeltik az otthoni kipróbálás vágyát, egyre több család életmódjában jelennek meg a készülődés, az ünneplés óvodában, egyházi közösségekben látott elemei. Az Isten felé fordulás az egymásra figyelés új emberi kapcsolatokat teremt, barátságok szövődnek nem csak a gyerekek között, hanem a családok között is.

A program a gyerek egyéni fejlesztése érdekében a családokkal való együttnevelést előtérbe helyezi. A partnerkapcsolat konkrét cselekvésben nyilvánul meg, a kapcsolatteremtés és –tartás hagyományos formáit megtartja és gazdagítja.

Bevonjuk őket a programok szervezésébe, bonyolításába, szorgalmazzuk azokon részvételüket: kirándulás, szülők bálja, nyílt napok, értekezletek.

Folyamatosan keressük a kapcsolattartás bővítésének lehetőségét.

Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciók gyakorlatot, azaz az esetleges segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

A családlátogatás célja, hogy az óvodapedagógus megismerje a gyermeket a családi környezetben, felmérje a helyét a családban, tájékozódjon a család nevelési elveiről, szokásairól.

A közös programok, ünnepek lehetőséget teremtenek a család és óvoda közötti kapcsolat elmélyítésére, egymás szokásainak, értékrendjének még jobb megismerésére, nevelési elveink közelítésére.

Óvodánkban nyitott, napi kapcsolatban vagyunk a szülővel. A szülő így folyamatosan tájékozódhat a gyermekével történt eseményekről, fejlődéséről, de az óvodapedagógus is a családban történt változásokról, eseményekről.

A szülői értekezleten az óvodát, a csoportot, a gyermeket, a szülőket érintő legfontosabb témákat beszéljük meg. Az óvodapedagógus feladata a szülők véleményének meghallgatása, javaslataik figyelembe vétele.

Nyílt napon a szülőknek lehetőséget biztosítunk az óvoda mindennapjainak megismerésére. Személyes élményeik alapján a gyermekeik új vonásait, tulajdonságait fedezhetik fel, képet kapnak gyermekük közösségben elfoglalt helyéről, viselkedéséről, teljesítő képességéről, módjuk van társaikkal való összehasonlításra is. A szülőnek előzetes bejelentkezés alapján bármikor joga van gyermekét megfigyelni a csoportban.

A fogadó órák megtartását célszerűnek tartjuk személyre szabottan, igény szerint. Ezek az alkalmak adnak lehetőséget olyan információk cseréjére, melyek a gyermekekkel, vagy közvetlen környezetével kapcsolatosak, esetleg bizalmas jellegűek.

Kapcsolattartás más intézményekkel

A bölcsőde, mint az óvodába lépés előtti intézményes nevelés színtere, hasznos információkat adhat a gyermekek óvodáskor előtti fejlődéséről. Az átmenetet segíti a két intézmény és a gyermekek gondozásáért neveléséért felelős felnőttek kapcsolatfelvétele.

Iskolánkkal a kapcsolattartás folyamatossága az együttműködés nélkülözhetetlen eleme. Lehetőséget biztosítunk az alsós tanítóknak, hogy megismerkedjenek nevelőmunkánkkal és viszont. Nyitottak vagyunk az iskola felé, így a nevelők bármikor megfigyelhetik az óvoda életét. A nagycsoportosokkal többször felkeressük az iskola első osztályát. Részt veszünk a gyerekekkel egy-egy iskolai ünnepségen, meghívjuk őket óvodai rendezvényekre. Figyelemmel kísérjük a tőlünk iskolába kerülő gyermekek beilleszkedésének folyamatát. Fontos számunkra az óvodából az iskolába történő átmenet zavartalan biztosítása, hogy minden gyerek örömmel induljon iskolába. Közös alkalmak szervezése: pl. neveléssel kapcsolatos előadások, értekezletek, esetleg egyes ünnepek, valamint kirándulások az iskolai nevelőtestülettel.

Iskolánkkal, és valamennyi intézménnyel való kapcsolatunkkal gyermekeink testi, szellemi, lelki fejlődését, gazdagodását szeretnénk szolgálni.

Óvodánknak szoros kapcsolata van a soproni Evangélikus Gyülekezettel. A gyermekek tapasztalatot szereznek arról, hogy a felnőttek éppen olyan bizalommal, szeretettel fordulnak Istenhez, mint ahogy azt a óvodai közösségben már átérték. Az óvodás családok közül többen részt vesznek a vasárnapi gyermek istentiszteleten, valamint a gyülekezet által szervezett családi játszódélutánon. A gyülekezet és az óvoda közötti kapcsolat ébrentartásában a gyülekezet lelkészei segítségünkre vannak, hisz gyakran jelen vannak óvodánkban.

A német nemzetiségi csoportunk okán kapcsolatot tartunk a soproni Német Nemzetiségi Önkormányzattal. Ha más nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó gyermek kerül óvodánkba, felvesszük a kapcsolatot az őt érintő kisebbségi szervezetekkel is.

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.

Egyéb partnerkapcsolataink, akik munkánkat segítik:

- Soproni Evangélikus Gyülekezet
- MEE Oktatási Osztálya
- Evangélikus Óvodák
- SMJV Német Nemzetiségi Önkormányzat
- Oktatási Minisztérium
- ÁNTSZ
- OKI
- Egyesített Pedagógiai Szakszolgálat
- Családsegítő Intézet
- Gyermekjóléti Szolgálat
- Egészségügyi Alapellátás
- Központi Gyermekkönyha
- Országos Statisztikai Hivatal
- OKÉV
- Megyei Pedagógiai Intézet

IX. Gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység

Célunk a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése, a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, segítségnyújtással a veszélyeztetettség megszüntetése és együttműködés a különböző szakemberekkel a prevenció érdekében.

Elveink: A gyermek személyiségi jogainak tiszteletben tartása, védelem biztosítása a fizikai, lelki erőszakkal szemben.

A család, mint a legkisebb társadalmi egység és a családon belüli nevelés tiszteletben tartása, erősítése.

A szülőket a legjobb óvoda is csak helyettesítheti, de nem pótolhatja.

A gyermek iránti felelősség ébren tartása érdekében, folyamatos és állandó kapcsolat kialakítása és tartása minden szülővel, akit a segítő szándék vezérel.

Keresztyén nevelési programunk az Óvodai nevelés országos alapprogram feladatait az egészséges életmód alakításában, érzelmi nevelés és szocializáció

biztosításában, az értelmi fejlesztésben jelöli meg, biztosítva a testi – lelki szükségletek kielégítését. Ennek szellemében fogalmazza meg helyi óvodai programunk a személyiségfejlesztés fő feladatait a lelki nevelés, az anyanyelvi nevelés, a szociális és én-fejlődés, az érzelmi és az értelmi fejlődésének területén.

Az óvónő feladatai:

- Biztosítja a gyermeki jogok érvényesülését, szükség esetén védő-óvó intézkedést tesz.
- Elősegíti a környezetünkben élő és tudomásunkra jutott veszélyeztetett és szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését, járását.
- A szociálisan hátrányos gyermekek családi körülményeit megismeri a gyermek neveltségi szintjét megállapítja és egyénre szabott fejlesztést határoz meg.
- Elősegíti az új óvodások befogadását, beilleszkedésüket zökkenőmentessé teszi az adott csoportba.
- Családlátogatások, beszélgetések, szülői értekezletek alkalmával a gyermekek és családjuk körülményeit megismeri.
- A problémákat és a hátrányos helyzetre utaló jeleket, okokat felismeri, és ha szükséges, szakember segítségét kéri (orvos, pedagógiai szakszolgálat, logopédus, gyermekjóléti szolgálat, családsegítő, szakértői bizottság).
- A családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően a különböző támogatásokhoz való hozzájutást javaslattal segíti elő.
- Kapcsolatot tart az óvoda gyermekvédelmi felelősével, illetve a helyi gyermekvédelmi szervekkel.
- A családban jelentkező problémákat figyelemmel kíséri a gyermek védelme érdekében.

A gyermekvédelmi feladatok összehangolását a gyermekvédelmi felelős végzi. A gyermekvédelmi felelős a nevelőtestületnek az a tagja, aki az óvoda vezetőjének megbízásából képviseli a gyermek- és ifjúságvédelmi szempontokat, szervezi, irányítja és személyes részvételével elősegíti ezeknek a szempontoknak az érvényesülését.

Feladatai:

- A szociálisan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek felmérése és nyilvántartása az óvónők segítségével.
- A gyermekek veszélyeztetettségének „ok kutatása”.
- Minden nevelési év elején a gyermekvédelmi tervben rögzített szempontok szerint munkaprogramot készít. A veszélyeztetettség és a hátrányos helyzet intézményi kritériumainak óvodai szintű megállapítása.

- Szükség esetén intézkedést, segítséget kér az adott szakembertől, illetékes szervektől.
- Rendszeresen figyeli a gyermekvédelem jogszabályi változásait.
- Folyamatos kapcsolatot tart az Óvodavezetővel, Gyámhatósággal, Szociális Irodával, Gyermekjóléti szolgálattal, Családsegítővel.

X. Ellenőrzés, értékelés

Célja: A pedagógiai gyakorlat fejlesztése, segítése.

- a dokumentumok ellenőrzése, elemzése
- a nevelőmunka feltételeinek ellenőrzése
- a pedagógiai gyakorlat ellenőrzése, elemzése, értékelése
- a helyi óvodai program megvalósulásának nyomon követése, ellenőrzése.

Az óvónői gyakorlati munka ellenőrzése:

- Az óvónők pedagógiai munkájának ellenőrzésekor a vezetőt segítő, megerősítő szándék vezérelje, legyen tárgyilagos, következetes, igazságos.
- Fontos a nyílt, őszinte kapcsolata a beosztottakkal.
- A bizalomra alapozott, tapintatos ellenőrzést tartjuk hivatásunkhoz méltónak.
- Reális, objektív értékelés, melynek feltételei: a tényszerűség és az összeférhetőség.
- A gyakorlati munka elemzése során elsődleges szempont a nevelőfejlesztő munka hatékonysága, színvonala, eredményessége, az óvónői személyiség értékei.
- A beosztottakkal való viszonyban az egészséges kritikai szellem nyílt, őszinte kapcsolatokon alapuljon. Ügyelni kell arra, hogy a hangnemet és a viselkedést egymás kölcsönös megbecsülése, tisztelete jellemezze.

Az óvodai csoportok és gyermekek fejlődésének ellenőrzése, értékelése:

- Valljuk, hogy tervszerűséget csak pedagógiai tudatosság biztosíthat. A pedagógiai munka tervezése, elemzése, a gyermek egyéni megfigyelései, az egyénre szabott nevelési-fejlesztési eljárások folyamatos írásbeli munkát igényelnek.
- A gyermekcsoport nevelési-tevékenységi programjának tervezése a gyermekek fejlődési üteméhez, igényéhez, a spontán helyzethez igazodik. A terv nem megmásíthatatlan, hanem az élethelyzetek, a gyermekek, az aktuális feladatok irányítják a folyamatot.
- A gyermekek megfigyelésének szempontjai alapján vezetett egyéni fejlődési dokumentum ellenőrzése folyamatosan történik.
- A csoportok év végi értékelései határozzák meg a következő nevelési év feladatait.

József Attila: Szeretném, ha vadalmafa lennék!

Szeretném, ha vadalmafa lennék!
Terebélyes vadalmafa;
S hogy testemből jóllakhatna
Minden éhező kis gyermek
Árnyaimmal betakarva.

Szeretném, ha vadalmafa lennék
S minden egyes árva gyermek,
Ha keserű könnye pereg,
Felkeresné s könnyeivel
Öntözné meg a tövemet.

Szeretném, ha vadalmafa lennék,
Mi ha majd egykor kiszárad
És a tél apó kiváogat,
Lángjaival felszárítná
Könnyeit a bús árváknak.

S ha csakugyan vadalmafa lennék,
Volna öröm a földön és
Sehol semmi bú, szenvedés
S a mosolygó fejeket nem
Bántaná az elköltözés.